TRST, petek
6. decembra 1957
Leto XIII. - Št. 290 (3825)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Dosežen je sporazum o volilnem zakonu Nasprotja med senatorji in poslanci KD

Dokončni sporazum glede vodstva PSDI - Vodstvo PSI odobrilo spojitev z «Unità popolare» - Prvi sestanek novega tajništva CGIL pod predsedstvom Novelle - Pella se danes sestane z Dullesom

(Od našega dopisnika)

RIM, 5. — V senatu so se danes sestali načelniki političnih skupin in — kot je bilo predvideno — se sporazumeli, da se razprava o volilnem zakonu začne prihodnji torek. Sporazumeli so se tudi, da ostanejo v veljavi tako imenovana «zgodovinska volilna okrožja» in da bo tržaška pokrajina izvolila tri senatorje kot je bilo že prej dogovorjeno in na kar je bila pristala tudi vlada.

Istočasno se je sestala na Montecitoriu komisija za notranje zadeve — toda brez rezultatov glede male reforme volilnega zakona. Demokristjani so zahtevali, naj se o tem zakonu razpravlja istočasno z zakonom o reformi, čemur pa so se levičarji uprli in poudaril, da se mora volilni zakon spremeniti, saj je že uvrščen v dnevni red senata.

Na plenarni seji pa so poslanci sprejeli sklep volilnega odbora glede primerov poslancev, ki so hkrati tudi župani in ki se morajo odpovedati eni ali drugi funkciji. Razen tega so odobrili zakonski osnutek za pospeševanje male kmečke posesti iz ameriškega posojila v znesku petih milijard lir.

Iz dejavnosti raznih strank je potrebno omeniti v prvi vrsti sejo vodstva PSI, na kateri so z zadovoljstvom sprejeli pristop «Unità Popolare» v PSI. Kot je znano je za spojitev glasoval tudi Ferruccio Parri, ki pa sam ne bo vstopil v Nennijevo stranko iz osebnih razlogov. V vodstvo PSI bo vključenih 6 predstavnikov «Unità Popolare». Vodstvo je nato sklenilo, da bo dokončno besedilo volilnega programa sestavila posebna komisija, ki jo sestavljajo Vecchietti, De Martino in Negri. Nato bodo o programu razpravljale federacije in šele potem bo v drugi polovici januarja o njem razpravljal centralni komite.

Socialdemokratski centralni komite je nocoj končno dosegel sporazum glede sestave vodstva. Vodstvo bo takole sestavljeno: za center Saragat, Tanassi, Romita, Lupis in Righetti, za levi center Matteotti in Viglianesi, za levico Zagari in Farravelli, za desnico pa Simonini in Rossi. Po sestanku je Zagari izjavil, da gre za sporazum, na podlagi katerega bosta «ohranjeni avtonomija in neodvisnost posameznih struj, hkrati pa uresničuje največjo enotnost za volilno kampanjo». «Leva struja bo nadaljevala z borbo za socialistično enotnost in za skupni program demokratične levice, kar predstavlja najboljše sredstvo za napredek v italijanski politiki,» je dejal Zagari. Saragat pa je rekel, da je s sporazumom zadovoljen, ker «jamči enotno akcijo vodstva v okviru načel Socialistične internacionale in ker bo ugodno vplival na bodočo volilno kampanjo». Za sporazum niso glasovali vsi člani vodstva; vzdržali so se med drugimi Grimaldi, Vigorelli in Bonfantini. Medtem ko sta Zagari in Matteotti vztrajala, naj bo sporazum izključno organizacijskega pomena, je Grimaldi zahteval, da mora biti sporazum organizacijsko-ideološki, ker v nasprotnem primeru ne bi imel smisla. Vodstvo je torej sestavljeno tako, da imata Saragat in Simonini 7 sedežev, Matteotti in Zagari pa 4.

Danes se je sestalo novo izvoljeno tajništvo CGIL in razpravljalo o sedanjem sindikalnem položaju pod predsedstvom novega generalnega tajnika Agostina Novelle. Tajništvo je sklenilo, da bo 20. decembra sestanek izvršnega odbora s sledečim dnevnim redom: 1. smernice in pobude CGIL v zvezi z ločitvijo državnih industrijskih podjetij od Confindustrie; 2. borba na podeželju in 3. sklicanje vodilnega odbora CGIL.

Zahodnonemški obrambni minister se je danes sestal še s predsednikom vlade Zoijem in sprejel ga je tudi poglavar države Gronchi. Seveda je imel tudi danes dolge razgovore z obrambnim ministrom Tavianijem. Nato je imel obljubljeno tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da čeprav se ni bati sovjetskega boka, bi bilo vendarle neresno, če se ne bi upoštevale «psihološke posledice, ki jih ima sovjetski sputnik na afrisko-azijske dežele». Ponovil je trditev, ki jo je izrekel že včeraj, da je tehnično-gospodarski potencial NATO višji od sovjetskega, vendar pa da je «potrebna koordinacija sredstev svobodnega sveta» in da je zaradi tega potrebno začeti z večjo standardizacijo oborožitve in s pogostejšimi posvetovanji in izmenjavo informacij. Sodelovanje se ne sme omejiti samo na vojaški sektor, temveč mora zajeti tudi politiko in gospodarstvo in da bo prav to predmet prihodnje konference NATO v Parizu. Ko je odgovarjal na razna vprašanja, je dejal, da je zahodnonemška vojska doslej dala italijanski industriji za 260 milijonov mark ali 35 milijard in pol lir naročil za izdelavo topov, letal in streliva.

AGOSTINO NOVELLA

Zahodnonemška vlada bi tudi sodelovala z italijansko v francosko-nemškem zavodu za balistične raziskave. Predvideva se dalje izmenjava informacij in izkušenj glede urjenja čet. Nato je Strauss izjavil, da bo zahodnonemška vojska leta 1961 dosegla predvidenih 12 divizij. Zanikal pa je vest da bo njegova vlada skupno z italijansko izdelovala atomsko orožje. Glede evropskih oporišč za ameriške izstrelke pa je dejal, da bi morala biti «tveganja in predvidnosti pravično razdeljene na vse države NATO». Končno je izjavil, da je navzočnost britanskih čet v Nemčiji nujno potrebna, «dokler obstaja nevarnost napada sovjetskih divizij z Vzhodne Nemčije». Ob zaključku konference pa je izjavil, da ni nevarnosti takojšnje vojne.

Iz New Yorka poročajo, da bo zunanji minister Pella prispel ob 17.05 uri po krajevnem času ter čez nekaj ur odpotoval v Washington, kjer se bo že jutri sestal s Fosterjem Dullesom. Predvideva se, da se bo vrnil že v soboto in prispel v Rim v nedeljo

A. P.

—«—

«Borba» odobrava Kennanove predloge

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — *Ceprav so od časa do časa neki znaki, ki dajejo upati, da bo prenehala oboroževalna tekma med obema blokoma, se dejansko tekmovanje v oboroževanju nadaljuje. Politika naslanjanja na silo še vedno prevladuje v odnosih med Vzhodom in Zahodom, ki med seboj tekmujeta, kdo bo dosegel premoč v oborožitvi. Vzporedno z oboroževalno tekmo pa naraščajo v svetu tudi dvomi v učinkovitost take politike. Javljajo se sicer redko, toda vendarle se slišijo posamezni glasovi, ki se zavzemajo za realistično politiko med Vzhodom in Zahodom. Med te spada tudi znani ameriški strokovnjak za mednarodna vprašanja George Kennan, ki je nedavno v predavanju na BBC poudarjal, da se mora opustiti dosedanja brezperspektivna zahodna politika, ki se naslanja na silo, in se je zavzel za izboljšanje odnosov med Vzhodom in Zahodom. Nastopil je tudi proti ustanovitvi atomskih in raketnih oporišč v Zahodni Evropi, za iskanje politične rešitve nemškega vprašanja in za nevtralizacijo Nemčije.*

Koncepcije bivšega ameriškega veleposlanika v Moskvi so po mnenju v Beogradu pozitivne. Jugoslavija je redno opozarjala na nesmiselnost in škodljivost tistih političnih koncepcij, ki se naslanjajo na politiko sile. Praksa je pokazala, da so stremljenja po vojaški premoči iluzorna, in da oboroževalna tekma vodi samo v skupni propad. Potrebno je zato poiskati izhod iz začaranega kroga, ki je možen. Potrebno je le, da diplomacija v medsebojnih stikih in pogajanjih na osnovi enakopravnosti poišče rešitev perečih vprašanj. Potrebno je, da se sedanja pasivna koeksistenca med obema blokoma spremeni v aktivno koeksistenco, v mednarodno sodelovanje, ker se edino na ta način lahko odstranijo vzroki sedanje napetosti.

«Aktivna koeksistenca, ugotavlja «Borba», za katero se Jugoslavija zavzema, in jo v praksi uporablja, se je mnogim v svetu zdela iluzija. Danes je vedno večje število ljudi uvidelo, da je aktivna koeksistenca ne le edina realna koncepcija, temveč da je to edina pot, ki lahko zagotovi človeštvu njegov razvoj. Ta koncepcija bo prej ali slej zmagala v mednarodnih odnosih. Politika aktivnega sodelovanja z vsemi državami, ki jo vodi Jugoslavija, in politika sodelovanja za pomirjenje v svetu je izraz ne le narodnih interesov narodov Jugoslavije, temveč tudi objektivna potreba današnjega sveta. Politika, ki temelji na teh dveh komponentah, pa je trdna in nespremenljiva. Jugoslavija prisrčno podpira vse, kar na kateri koli način pomaga razvoju mednarodnih odnosov v pozitivnem smislu,» zaključuje «Borba». B. B.

—«—

Enrico Mattei pri S. Vukmanoviću

BEOGRAD, 5. — Danes je prispel s posebnim letalom iz Rima italijanski gospodarstvenik in predsednik ENI Enrico Mattei s skupino strokovnjakov.

Danes ob 13. uri je Matteia sprejel podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović in se z njim dolgo razgovarjal.

Železniška nesreča v Angliji

Narastlo na 92 število mrtvih

Ranjenih pa je bilo 210 - Tudi v Braziliji velika železniška nesreča - Bojijo se, da je zgubilo življenje 200 potnikov

LONDON, 5. — Po zadnjih uradnih informacijah znaša število mrtvih, ki so jih potegnili izpod razbitin dveh vlakov, ki sta sinoči trčila do sedaj 92. Število ranjenih pa je narastlo na 210. Reševalno delo se nepretrgoma nadaljuje kljub zelo gosti megli. Bojijo se, da je še mnogo drugih trupel med razbitinami vagona, ki se je zmečkal, ko se je nanj porušil most. Neki funkcionar britanskih železnic je izjavil, da se reševalne skupine tega vagona niso niti še dotaknile: «Verjetno ne bomo nikoli vedeli, koliko oseb je bilo v tem vagonu. Vse kar bomo lahko napravili, je kontrola seznamov manjkajočih oseb.» Medtem so se trije zdravniki, med katerimi je ena ženska, lotili dokaj žalostne naloge — prerezati trupla, ki so stisnjena med pomečkanimi kovinskimi deli vagona in ki jih drugače ni mogoče potegniti izpod razbitin.

Zelo se bojijo, da znaša število mrtvih več kakor sto in morda več kot 112, kolikor jih je umrlo pri železniški nesreči severno od Londona leta 1952. S tračnic so odstranili do sedaj 8 od 11 ponesrečenih vagonov.

Minister za promet Harold Watkinson je v spodnji zbornici izjavil, da namerava vlada izvesti uradno preiskavo o vzrokih nesreče. Medtem je predsednik komisije za promet general Brian Robertson prevzel vodstvo nad reševalnim delom.

Strojevodja brzega vlaka William J. Trew je pri nesreči ostal živ in pripeljali so ga v bolnišnico zaradi hudega živčnega pretresa.

RIO DE JANEIRO, 5. — V bližini Pique Carneiro v brazilski državi Ceara se je neki vlak, ki je vozil z veliko brzino, prevrnil po nasipu. Pri nesreči je po prvih vesteh zgubilo življenje okoli 200 potnikov. Toda upajo, da bo to število mnogo manjše.

Vlak je prihajal iz Crato in je bil namenjen v Portalezo, prestolnico države Ceará.

Nesreča se je dogodila na istem kraju, kjer se je decembra 1951 dogodila železniška nesreča, pri kateri je zgubilo življenje 50 ljudi.

Afriško-azijska resolucija v OZN

Načelo o samoodločanju mora veljati tudi za Alžir

Do sedaj sta bili predloženi dve resoluciji, o katerih se je začela debata - Francija se v Alžiru poslužuje kvislingov - Težave Gaillardove vlade zaradi spora s socialističnimi ministri

NEW YORK, 5. — Na današnji popoldanski seji političnega odbora OZN je 17 afriških in azijskih držav predložilo resolucijo, ki zahteva «začetek pogajanj, da pride do rešitve» v skladu z načeli in smotri listine Združenih narodov». Resolucija vsebuje tudi paragraf, v katerem se «priznava, da se načelo o samoodločanju mora uveljaviti tudi za alžirsko ljudstvo».

Predložen je bil tudi drugi načrt resolucije, ki so ga pripravile Argentina, Brazilija, Kuba, Italija, Španija, Dominikanska republika in Peru. Ta resolucija pravi med drugim, da skupščina «sprejema na znanje namene, ki so se pokazali med sedanjim zasedanjem skupščine, da se vprašanje reši bodisi z dobrimi uslugami državnih voditeljev, ali pa s francoskimi zakonodajnimi pobudami, in izreka ponovno upanje, da «se bo našla s sodelovanjem miroljubna, demokratična in pravična rešitev s primernimi sredstvi v skladu z načeli listine OZN».

Se pred predložitvijo resolucije je tunizijski delegat poudaril, da mora politični odbor prevzeti odgovornost in se nedvomno izreči o svojih načelih, toda na tak način, da se omogoči ponovno zbližanje obeh strani in da se olajša rešitev s pogajanji.

Nato je bila seja odložena na danes popoldne, ko je govoril francoski zunanji minister Pineau. Dejal je, da «nobena resolucija ne bo mogla spremeniti volje moje države ali poteka zgodovine» v Severni Afriki. Zavrnil je nato trditve, da je francoska javnost sedaj že pripravljena na zapustitev Alžira, in je dejal, da «zgrešene resolucije» lahko podaljšajo vojno v Alžiru. Dodal je, da Francija ne bo sodelovala pri nobeni diskusiji in pri nobenem glasovanju o resolucijah, ter je pozval skupščino, «naj ne zaplete položaja z resolucijo, ki bi bila nesprejemljiva za Francijo. Težnja s predlaganjem formul ne sme prevladati nad stvarnostjo.»

Zatem je Pineau ugovarjal, da alžirska narodnoosvobodilna fronta predstavlja alžirsko prebivalstvo, in je zavrnil pogajanja z njo pred volitvami. Upal si je celo pozivati skupščino, naj «ne uzakoni terorizma», ki bi se potem «lahko izkoriščal v imenu Združenih narodov». Pripomnil je, da bi se s tem uničila «vsaka možnost svobodnih volitev», kar bi pomenilo «odvzeti muslimanom pravico, da svobodno izrazijo svoje mnenje».

Preden se je začela diskusija o dveh resolucijah, je sirski delegat odgovoril francoskemu zunanjemu ministru in izjavil, da je Alžir vojaško zasedena dežela in da je edini način za rešitev vprašanja plebiscit, da se vidi ali prebivalstvo hoče neodvisnost ali ne. «Alžirsko ljudstvo, je pripomnil, hoče neodvisnost, toda Francija odklanja plebiscit.»

Za njim je ponovno govoril tunizijski delegat Mongi Slim, ki je odgovoril francoskemu zunanjemu ministru na očitke v zvezi s tunizijskim zakonom, ki določa nestroge kazni za osebe, ki so delovale proti interesom Tunizije. Tu je Mongi Slim omenil, kaj se je v Franciji zgodilo s kolaboracionisti po drugi svetovni vojni, in je pripomnil, da Tunizija ne misli iti po enaki poti.

Med diskusijo o resolucijah je marocki delegat izjavil, da bo glasoval proti resoluciji latinskih držav. Tudi sirski delegat je sporočil, da bo glasoval proti. Po govoru perzijskega delegata, ki je pozval predložitelje latinske resolucije, naj ne vztrajajo pri glasovanju o njej, je odbor odložil razpravo na jutri zjutraj.

Medtem pa so se začeli Frangozi posluževati v Alžiru raznih kvislingov, da bi svojo kolonialistično vojno spremenili v bratomorno vojno. Včeraj so raztrosili po južnih alžirskih vaseh letake, ki javljajo, da je «general» Si Mohamed Bellunis, bivši poveljnik neke partizanske enote, prišel na stran kolonialistov in da je napovedal vojno narodnoosvobodilni fronti. Njegova vojska šteje 3000 mož. Oddajali so celo njegove izjave po francoskem radiu. Bellunis pravi, da je njegov namen «dovoliti vsakomur, da se svobodno izreče, ko bo uničenje osvobodilne fronte omogočilo alžirskemu ljudstvu, da odloča o svoji usodi v harmoničnem okviru nerazdružljivo povezanem s Francijo». Izjavil je dalje, da je začel borbo ob tesnem sodelovanju s francoskimi civilnimi in vojaškimi oblastmi. Pripomnil je tudi, da prepušča ves upravni aparat francoskim oblastem.

Kakor piše pariški «Le Monde», se je Bellunis predal Francozom septembra, 6. novembra pa je podpisal sporazum s francoskimi oblastmi, na podlagi katerega je izdal borbo alžirskega ljudstva in prevzel od Francozov nalogo, naj bi «predstavljal jutrišnji Alžir».

V pariških političnih krogih pa medtem z veliko pozornostjo spremljajo spor med socialisti in zmernimi. Že zdavnaj so se širile govorice o opoziciji socialističnih ministrov proti nekaterim ukrepom v okviru tako imenovane «operacije resnice», ki določa povišanje cen. Toda šele včeraj ponoči je postala zadeva bolj očitna.

Zvedelo se je, da je predsednik vlade Gaillard imel s tajnikom SFIO Molletom buren razgovor, med katerim mu je sporočil, da socialisti ne odobravajo ukinitve državne podpore za nekatera živila (skupno 30 milijard). Dalje zahtevajo socialisti, naj se plače državnim nameščencem povišajo za več kakor določa vladni načrt; po potrebi naj se določijo novi davki. Gaillard se je tem zahtevam uprl.

Na sinočnji seji so socialisti ponovili svoje zahteve in so poudarili, da njihova stranka ne more podpirati politike, ki zadeva življenjsko raven revnejših slojev.

Gaillard je danes dobil nov pogum, ker mu je skupščina že v tretjič izrekla zaupnico v zvezi s posebnimi pooblastili na finančnem in gospodarskem področju. Za zaupnico je glasovalo 223 poslancev, proti pa 187. Popoldne je sklical konferenco voditeljev vladne večine v upanju, da uspe najti sporazum. Toda ozračje je ostalo zelo napeto, ker sta parlamentarni skupini socialistov in zmernih ponovili svoje dosedanje stališče. Vendar je proti večeru prišlo do kompromisa glede podpore za nekatera živila izvzemši za kruh (samo za kruh znaša podpora 16 milijard in pol). Drugo sporno vprašanje je bilo odloženo na jutri. Gre za plače državnim nameščencem. Za te zahtevajo socialisti sto milijard poviškov proti 60, ki jih določa načrt finančnega ministra Pflimlina. Verjetno pa bodo tudi glede tega dosegli kompromis. Toda nasprotja bodo ostala in verjetno bodo po konferenci NATO prišla z večjo silo na dan in resno ogrožala Gaillardovo vlado.

—«—

Splavitev ledolomilca «Lenin»

MOSKVA, 5. — Agencija Tass javlja, da so danes splavili sovjetski atomski ledolomilec «Lenin», ki odriva 16 tisoč ton. Tass pripominja, da gre za prvi atomski ledolomilec na svetu, ki lahko razvije hitrost 32 kilometrov na uro v «svobodnih vodah». Ladja se z veliko lahkoto vodi in lahko razbije 2 metra debelo plast ledu.

Ledolomilec je dolg 134 metrov, širok 27 metrov in sega 9,2 metra pod vodo. Razvija 44.000 konjskih sil in bo lahko krožil po morju 12 mesecev, ne da bi potreboval novo oskrbo z gorivom. V 24 urah uporabi 45 gramov jedrskega goriva.

Termična energija, ki jo proizvaja atomski reaktor, bo spreminjala vodo v paro pod močnim pritiskom, ki bo poganjala turbogeneratorje. Tok 30.000 kilovatov, ki ga bodo proizvajali električni motorji, bo poganjal vijake. Ladja ima avtomatične sisteme za pilotiranje. Poveljnik bo z lahkoto urejeval hitrost in smer, kar bo omogočilo, da se ladja vodi z veliko lahkoto tudi v težavnih pogojih. Posadka je nameščena v klimatiziranih kabinah za eno in dve osebi. Bilo je vse preračunano, da se posadka v največji meri zaščiti pred žarčenjem.

Veliko razočaranje v Washingtonu

zaradi nove odložitve poizkusa z raketo «Vanguard»

Uradno javljajo, da bodo raketo izstrelili danes, toda hkrati opozarjajo, da bi se zadeva utegnila zavleči tudi «za več tednov» - Ostra kritika zaradi bučne propagande, ki je odgovorne kroge spravila v zadrego

CAPE CANAVERAL, 5. — Potem ko so včeraj ves dan in nato vso noč v kratkih presledkih javljali ponovno odložitev poizkusne izstrelitve rakete «Vanguard» z majhnim poizkusnim satelitom, in to med nepopisno razburjenostjo in vznemirjenostjo znanstvenikov, politikov in vse ameriške javnosti, je danes predstavnik informacijskega oddelka obrambnega departmaja Schooley izjavil na tiskovni konferenci, da bo novi poizkus ob 7. (ob času) v petek. Predstavnik je dejal, da so bile nekatere «nevažne mehanske okvare» poleg vetra odločilni činitelji, ki so povzročili odložitev poizkusa.

Voditelji preizkusnega središča so pozno zvečer izjavili, da upajo, da bo raketa «Vanguard» izstreljena še med nočjo. Dodali so, da je zadnja odložitev bila potrebna, ker so morali menjati neki pokvarjeni kos, zaradi česar so potrebovali dve uri dela. Poleg tega pa je veter pihal s hitrostjo 40 kilometrov na uro.

Ob 4.40 po srednjeevropskem času pa je načelnik načrta «Vanguard» Hagen prebral poročilo Pentagona, ki pravi: «Obrambni departma je sporočil, da je bil odložen poizkus s «TV-3 Vanguard», ki je bil v načrtu v Cape Canaveral v Floridi. Priprava tehničnih podrobnosti je tako zavlekla priprave za izstrelitev, da se je osebje določeno za nadzorstvo močno fizično utrudilo. Da se odpravijo nastale neprilike, je potrebno znova vzeti iz izstrelka tekoči kisik, ki služi za pogon rakete. Za to operacijo in za naslednjo operacijo, ko bo potrebno ponovno napolniti rezervoar z gorivom, bo potrebnih več ur. V sedanjem trenutku bi to tehnike tako utrudilo, da bi postalo nevarno za uspeh poizkusa. Poleg tega se je ugotovilo, da vetrovi, ki pihajo v zgornjem delu atmosfere, niso ugodni za poizkus. Vedelo se bo jutri, četrtek, ob kateri uri se bo poizkus lahko napravil.»

Zatem je Hagen na neko vprašanje odgovoril, da so tehniki mornarice vsekakor zadeli ob «resne neprilike», ker so računali, da bodo satelit izstrelili v sredo zvečer. Izjavil je nato, da sedaj ne bodo več potrebne vse priprave, ki trajajo skupno 23 ur. Izrekel je mnenje, da se bodo pripravе nadaljevale danes, takoj ko se bodo inženirji odpočili. Po potrebi se bo delo nadaljevalo vso noč od četrtka na petek.

Kar se tiče vzrokov, zaradi katerih je bil prekinjen poizkus, je Hagen dejal, da gre za vrsto majhnih neprilik: «Glavna ovira, je dejal, pa je bila slabo delovanje neke zaklopke, skozi katero prihaja tekoči kisik, s katerim se napolnjujejo rezervoarji izstrelka, ki bo ponesel satelit v višino. Zaklopka omogoča napolnjevanje vse do nekaj minut pred izstrelitvijo. Tekoči kisik je treba črpati pod močnim pritiskom, ker se v normalnih pogojih spremeni v plin. Tisti, ki so zaposleni pri tej operaciji, morajo biti absolutno gotovi, da so rezervoarji izstrelka do kraja polni. Včeraj je zaklopka puščala. Med operacijami pred izstrelitvijo smo jo skusali nadomestiti. Toda na žalost nova zaklopka se ni dobro ujemala z drugimi deli in tedaj se je napolnjevanje s tekočim kisikom nadaljevalo s prvotno zaklopko, ki pa je še dalje puščala kljub vsem poizkusom, da bi jo popravili.»

V Washingtonu je nastalo veliko razočaranje zaradi ponovne odložitve poizkusa, o katerem so te dni toliko pisali. Vendar pa upajo, da bo vsaj jutrišnji poizkus uspel. Pripominjajo, da odložitev ne pomeni neuspeha; pri tem se tolažijo dalje, da tudi, če bi šlo za neuspeh, to nikakor ne bi bil polom.

Nekateri ameriški krogi pa ostro kritizirajo veliko reklamo in propagando, ki so jo te dni delali v zvezi z izstrelitvijo majhnega satelita in s katero so se samo osmešili. Mnenja so, da bi se s tajnostjo v zvezi s tem poizkusom izognili zadregi, ki je nastala, ker so hoteli poizkus za vsako ceno napraviti, še preden so bili gotovi, da so vse priprave zadostne.

Pogravnatelj načrta Vanguard J. Paul Walsh pa je posvaril novinarje pred slehernim «pretiranim optimizmom» glede gotovosti, da bo satelit dejansko izstreljen jutri zjutraj. Izjavil je: «Zopet ponavljam, da moramo ponovno pregledati posamezne faze priprav. Mogoče je, da bomo jutri še na delu.»

Walsh ni hotel povedati, ali bosta raketa «Vanguard» in satelit «Gama» izstreljena pred jutrišnjim poldnevom. Do izstrelitve bi utegnilo priti vsako uro od jutri zjutraj dalje, t. j. od 13. ure po srednjeevropskem času. Pripomnil je še, da je letalstvo napovedalo dobre meteorološke pogoje in da je tudi veter ugoden.

Toda nocoj je prišla nova mrzla ploha. Podpredsednik družbe «Martin», ki izdeluje raketo «Vanguard», George Trimble je izjavil: «Malo verjetnosti je, da bomo uspeli pognati satelit v njegov tir med poizkusno izstrelitvijo, ki se sedaj pripravlja.»

Trimble je mnenja, da bi poizkus utegnili odložiti tudi «za več dni ali za več tednov».

Zatem je Trimble poudaril, da so trije poizkusi v preteklem poletju z raketami «Vanguard» bili uspešni. Pripomnil pa je, da je raketa, ki jo bodo izstrelili v Cape Canaveralu, prva raketa «Vanguard», ki je popolna, kajti do sedaj niso drugega stadija te rakete nikoli preizkušali med poletom.

Na nekatera vprašanja je Trimble izjavil, da bi raketo na Luno utegnili izstreliti v približno dveh letih, medtem ko bodo morda čez 4 ali 5 let lahko izstrelili raketo s človeško posadko. Toda preden se bodo poslali ljudje na Luno, bo moralo poteči vsaj deset let.

Trimble je na koncu izjavil, da celotni načrt «Vanguard» stane skupno 80 milijonov dolarjev.

—«—

WASHINGTON, 5. — Predsednik Eisenhower je danes pokosilu odpotoval iz Washingtona v Gettysburg. Spremljata ga njegov osebni zdravnik general Snyder in načelnik tiskovnega urada James Hagerty.

Repatriacija vseh Holandcev iz indonezijske republike

Vlada bo prevzela upravo nad holandskimi podjetji, katerih upravo so prevzeli delavci in uradniki - Ukinjeni holandski konzulati v Indoneziji

DJAKARTA, 5. — Indonezijski pravosodni minister Gustaaf Maengkom je odredil izgon in repatriacijo vseh holandskih državljanov iz Indonezije. Indonezijska vlada pa je sporočila, da je odredila zaprtje vseh holandskih konzulatov v Indoneziji.

Maengkom je izjavil, da se izgon in repatriacijo holandskih državljanov odredi v okviru kampanje za osvoboditev Iriana. Predstavnik oddelka za priseljevanje je izjavil, da se bo odredba o izgonu izvedla v treh delih. V prvem razdobju bodo izgnali tiste holandske državljane, ki so brez dela. V dragem razdobju bodo izgnali tiste, ki pripadajo «srednjim razredom». Vsi drugi bodo odšli pozneje.

Vlada je tudi sporočila, da bo upravljala holandska podjetja, nad katerimi so prevzeli upravo indonezijski delavci in uradniki. V podjetjih bodo imenovali upravne svete.

Po današnji seji indonezijske vlade so objavili sporočilo, ki pravi, da bo podjetja, nad katerimi so prevzeli upravo indonezijski delavci in uradniki, sedaj upravljala vlada. Sporočilo javlja tudi, da je vlada sklenila blokirati vse prenose kapitalov in vse imetje holandskih družb.

Izjava pravi dalje, da je ministrstvo za plovbo ustanovilo «upravni odbor», zato da čim bolje organizira pomorski promet v Indoneziji in da pripravi podržavljanje holandskih pomorskih družb in pristaniških naprav.

Nato poudarja izjava, da je akcija, ki so jo začeli indonezijski delavci, samo posledica stare težnje, ki jo je treba koordinirati, da se doseže končni smoter: osvoboditev Zahodne Nove Gvineje.

Medtem se je bojkot proti Holandcem razširil na Surabajo na vzhodnem delu otoka Jave, kjer so prepovedali Holandcem vstop v javne lokale, v kinematografe, hotele in trgovine. Indonezijski nameščenci v največjem hotelu v Djakarti «Hotel des Indes» so prevzeli upravo hotela.

V zvezi s sklepom o blokadi holandskega kapitala in premetja računajo opazovalci, da znaša vrednost holandskih interesov v Indoneziji milijardo in 300 milijonov dolarjev. Lansko leto so Holandci, ki živijo v Indoneziji, poslali v domovino okoli 400 milijonov rupij.

Indonezijska vlada je poslala načelniku holandskega diplomatskega predstavništva v Djakarti noto, v kateri je rečeno: «Spričo sedanjega političnega razvoja v Indoneziji je indonezijska vlada mnenja, da ni sedaj nobene koristi več, da v naši državi ostanejo holandski konzulati.» Nota poziva holandsko diplomatsko predstavništvo, naj «takoj prekine sleherno dejavnost na področju informacij in kulture in na vojaškem sektorju». Nota poudarja, da indonezijski korak ne pomeni, da so diplomatski odnosi med Indonezijo in Holandsko prekinjeni. Konzularni oddelek holandskega predstavništva v Djakarti pa bo še dalje posloval.

Kar se tiče Holandcev, ki bodo izgnani v prvem razdobju, pripominjajo, da bodo poleg brezposelnil izgnani tudi tisti, ki jih pri njihovem delu lahko nadomestijo indonezijski državljani. Med Holandci, ki bodo morali takoj zapustiti Indonezijo, so tudi tisti uradniki letalske družbe «KLM», ki niso v pogodbenem odnosu z indonezijsko vladno letalsko družbo «Garuda». Skupno bo izgnanih ali repatriiranih približno 50.000 Holandcev, ki živijo v Indoneziji. Ukaz za izgon prve skupine stopi v veljavo danes. Minister za pravosodje je izjavil, da so se oblasti oddelka za priseljevanje razgovarjali s holandskim diplomatskim predstavništvom, da se zagotovi reden odhod Holandcev.

Medtem pa je holandska vlada objavila sporočilo, v katerem pravi: «V zvezi z vestmi tiskovnih agencij o repatriaciji Holandcev iz Indonezije se sedaj ne more objaviti nobena uradna izjava.»

Avstralski zunanji minister Casey je izjavil, da je Avstralija eventualno pripravljena sprejeti holandske državljane, ki bi zapustili Indonezijo. Dodal je, da je vlada razpravljala o tem, vendar pa ni holandska vlada do sedaj postavila tega vprašanja.

Indonezijski zunanji minister Subandrio je v razgovoru z dopisnikom holandske tiskovne agencije ANP v Parizu izjavil, da je indonezijska vlada že proučila in pripravila vse ukrepe, ki jih bo eventualno še sprejela proti Holandski. Indonezija pa ni nikoli želela prekiniti diplomatskih odnosov in tega noče niti sedaj; toda to bi utegnilo postati nujnost.

Sankcije, ki jih predvidevajo indonezijske oblasti, se bodo izvajale sorazmerno s holandsko reakcijo na nedavne dogodke v Indoneziji.

Subandrio je dejal, da je indonezijska vlada sklenila postaviti na jasno podlago svoje odnose s Holandsko. Indonezija upa na normalizacijo odnosov ter želi odnose prijateljstva in sodelovanja. Toda če bo ta normalizacija nemogoča, bodo potrebni drugi ukrepi.

Kar se tiče normalizacije odnosov, je minister pojasnil: holandska vlada mora zavzeti novo stališče in dati pobudo za pogajanja o Zahodni Novi Gvineji ter o drugih vprašanjih, ki so še nerešena med Holandsko in Indonezijo. V pomanjkanju tega ne more indonezijska vlada dopuščati odnosov na sedanji podlagi.

Kar se tiče Zahodne Nove Gvineje, je Subandrio poudaril, da bo Indonezija napravila vse mogoče, da ravna v duhu listine OZN. Subandrio bo odpotoval jutri zvečer v Djakarto.

DANES

Ves svet je pričakoval, da bo vsaj včeraj zjutraj izstreljen prvi mali ameriški satelit. Vsi so ostali razočarani zlasti zato, ker je bila publiciteta tako velika — prav amerikanska. Sedaj pravijo, naj počakamo, ker ga bodo izstrelili morda že jutri. Med razlogi, da ga niso že včeraj izstrelili, pa navajajo v glavnem tri: pokvarila se je naprava, skozi katero se pretaka tekoči kisik; tehniki so bili utrujeni; veter je bil premočan.

V primeri s sovjetskima satelitoma je ameriški zelo majhen, saj meri komaj 16,25 cm v premeru in tehta komaj 1,45 kg. Zato si lahko mislimo, kakšni so komentarji javnega mnenja. Nekje smo čitali, da so na Vzhodu tisti presneti orientalci mnogo bolj «lokavi»: nič se ne hvalijo v naprej, ampak lepo molčijo, in ko se sputnik že vrti okrog Zemlje, šele tedaj sporočijo, da so ga pravkar izstrelili...

No, ne glede na to, ali je res lokavost dovolj, je res, da bomo tudi danes in jutri in morda tudi pojutrišnjim nestrpno čakali, kdaj bo zafrčal po zraku še tretji, tokrat ameriški sputniček...

Von Brentano zaključil razgovore z Mac Millanom

Nobenega sporazuma v Londonu o stroških za britanske čete

V skupnem poročilu je običajna fraza o nemški združitvi in omemba zahodnega predloga o razorožitvi

LONDON, 5. — Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je nocoj z vlakom odpotoval iz Londona v domovino.

Ob zaključku angleško-nemških razgovorov so objavili poročilo, ki pravi, da so se ministri razgovarjali o zahodni politiki, da so poudarili namen delovati, da se doseže ponovna združitev Nemčije v skladu z načeli, ki jih navaja berlinska izjava od 29. julija 1957.

Glede razorožitve pravi izjava, da so ministri ugotovili, da so zahodni predlogi dobili podporo vseh držav članic NATO in velike večine članic OZN. Poudarili so mnenje, da nudijo zahodni predlogi «trdno podlago za sporazum o delni razorožitvi», ter da bodo še dalje delovali, da pride do takega sporazuma.

Ministri so se sporazumeli o važnosti čim prejšnje ustanovitve evropskega področja za svobodno trgovino kot sredstva za okrepitev gospodarskega sodelovanja med zahodnimi državami in kot spopolnitve evropske gospodarske skupnosti.

Govorili so o vprašanju sedanjega plačilnega položaja v Evropi in o vprašanjih, ki so povezana z vzdrževanjem britanskih čet v Nemčiji.

Poročilo pravi na koncu, da so se sporazumeli o nujnosti okrepitve enotnosti držav NATO in da so se med seboj obvestili o svojih posvetovanjih z drugimi vladami NATO glede pripravljanja prihodnje konference. Sporazumeli so se o nujnosti, da se na tej konferenci sporazumejo o konkretnih ukrepih za praktično izvedbo načela medsebojne odvisnosti.

Ko je bil

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 8,8, najnižja 4,4, ob 17. uri 8, zračni tlak 1023,9 stanoviten, veter 6 km na uro zahodnik, vlaga 67 odst., nebo 7 desetin pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 12,1.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 6. decembra
Miklavž, Vladovita
Sonce vzide ob 7.31 in zatone ob 16.21. Dolžina dneva 8.50. Luna vzide ob 16.02 in zatone ob 6.23.
Jutri, SOBOTA, 7. decembra
Urban, Sladoj

Stavka v CRDA in Tržaškem arzenalu

Delavci predlagajo zaostritev borbe če bodo pogajanja v Rimu brezuspešna

Na zborovanju v Ljudskem domu v Ul. Madonnina so kovinarji proučili položaj in predlagali sindikalistom nove ukrepe

Po enotnem sklepu obeh sindikalnih organizacij so tudi včeraj delavci v obratih CRDA in Tržaškem arzenalu zapustili delo pred koncem rednega delovnega urnika. Dnevna izmena je zapustila delo ob 12. uri, nočni izmeni pa sploh nista delali, tako da se bo delo spet začelo šele danes zjutraj. Kaže, da danes ne bo stavke, pač pa bo zelo verjetno prišlo do zaostritve jutri, ali pa v naslednjih dneh.

Stavkajoči delavci so se včeraj ob 13. uri zbrali v Ljudskem domu v Ul. Madonnina na zborovanje, ki ga je organizirala Zveza kovinarjev FIOM. Pokrajinski tajnik omenjene zveze prof. Sema je prisotnim razčlenil sedanji položaj in zlasti poudaril važnost enotnega nastopa političnih skupin in strank, ki so te dni sprožile široko akcijo, da bi bil čimprej in ugodno rešen spor, ki je že povzročil in povzroča vedno večjo škodo prizadetim delavcem in splošnemu gospodarstvu na našem področju.

Poleg tega je pripomnil prof. Sema, je velike važnosti tudi posredovanje sindikalnih predstavnikov na ministrstvu za državne udeležbe. Kakor je znano, so namreč v Rimu te dni predstavniki obeh sindikalnih organizacij, ki se na najvišjem mestu zavzemajo, da bi se s pomočjo vladnih oblasti začela konkretna pogajanja za rešitev spora. V zvezi s tem je zelo značilno stališče veleindustrijcev, ki so precej slabe volje in užaljeni, ker bodo v kratkem podjetja IRI ločena od Confindustrie. Veleindustrijcem ni pogodu, da ne bodo več mogli nadzorovati in vplivati na obrate IRI; zaradi tega bodo prav gotovo uporabili vsa mogoča sredstva in nakane, da bi čimbolj škodovali ter preprečili razvoj in napredek obratov IRI v bližnji bodočnosti.

Po izčrpnem poročilu govornika je sledila diskusija, v kateri so delavci ponovno poudarili nujnost razširitve in okrepitve sindikalne borbe, ki naj bi zajela tudi vse ostale delovne sektorje, zlasti pristaniške delavce, ki so posredno najbolj prizadeti zaradi stavke v obratih CRDA in Tržaškem arzenalu. Sindikalni predstavniki so obljubili, da bodo upoštevali želje in nasvete prizadetih delavcev in da se bodo o nadaljnjem razvoju borbe dogovorili s sorodno sindikalno organizacijo.

Končno naj omenimo, da se nabiralna akcija za stavkajoče delavce nadaljuje in da je do sedaj vsaka sindikalna organizacija nabrala že nad pol milijona lir prispevkov. Med drugimi so včeraj poslali svoj prispevek v znesku 10.500 lir uslužbenci avtoparka vladnega generalnega komisariata.

—«—

70.000 lir globe brezvestnemu lambretistu

O prometni nezgodi so razpravljali tudi na preturi, vendar je tu šlo le za povzročitev telesnih poškodb in tudi zaradi obtožbe, da ni 23-letni Franc Štoka iz Ul. Piccolomini priskočil žrtvi na pomoč. Štoka je vozil svojo lambreto po Miramarskem drevoredu, a je v bližini Larga Roiano oplazil 51-letno Antonijo Ceppi por. Bernobič iz Ul. Giulia, kar je zadostovalo, da je ženska padla na tla in si zlomila nogo.

Štoka se je med vožnjo ozrl in kljub temu, da je videl žensko na tleh, je nadaljeval vožnjo. Toda pet dni kasneje so ga aretirali na Goldonijevem trgu in ga prijavili sodišču.

Sodnik ga je sedaj obsodil za oboje na 40.000 lir globe in na 30.000 lir denarne kazni ter mu prisodil vse ugodnosti, ki jih predvideva zakon.

Sodnik: Fienga, tož.: Ghezzi, zapisn.: Scelzo, obramba: odv. Sblattero.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Protest uslužbencev tehničnega urada

Včeraj je bilo zborovanje uslužbencev občinskega tehničnega urada, ki ga je organiziral sindikat te stroke pri Delavski zbornici CGIL. Razpravljali so o nameravani izročitvi zasebniku raznih del za vzdrževanje cest ki jih je do sedaj upravljala občinska uprava.

Po izčrpni diskusiji o tem vprašanju so prisotni soglasno odobrili protestno resolucijo, v kateri poudarjajo, da bi izročitev zasebnemu podjetju škodovala prizadetim delavcem in vsemu prebivalstvu. Ceprav bi morda občinska uprava nekoliko prihranila, bi šlo to na škodo kakovosti raznih del, ker bi pač zasebnik hotel imeti pri tem svoj zaslužek.

—«—

Miklavževanje za otroke delavcev CRDA in Arzenala

Zveza demokratičnih žena priredi v nedeljo ob 10. uri v kinu Alabarda miklavževanje za otroke delavcev CRDA in Tržaškega arzenala, ki so v stavkovni borbi. Na miklavževanju bodo predvajali najprej film, nato pa bodo razdelili otrokom slaščice.

Kaj tiči za krivičnim ukrepom?

Neupravičen odpust petih zdravnikov RK

Po desetih letih vestne službe se hočejo zdravnikov 31. t. m. odkrižati

Te dni se je zvedelo, da namerava vodstvo tržaške delegacije Rdečega križa odpustiti pet zdravnikov, ki so bili zaposleni v tej ustanovi že nad 10 let in ki so ves ta čas požrtvovalno opravljali svojo službo. Zdravnikom je predsednik tržaškega RK Puecher že 30. septembra sporočil, da bodo z 31. decembrom odpuščeni in je utemeljil v svojem pismu ta ukrep s trditvijo, da so vzrok odpustov «resne bilančne težkoče». Zdravniki so takrat molčali, toda glavnemu predsedniku RK generalu Ferriju so poslali v Rim brzojavko, v kateri so protestirali proti neupravičenim in žaljivim odpustom, ki so tudi v nasprotju s pravili. General Ferri pa ni odgovoril njim, marveč tržaškemu vodstvu RK in ga prosil, naj sporoči prizadetim, da je tržaška podružnica RK avtonomna, da lahko sama odloča ter da je on lahko sprejel njen ukrep le na znanje. Tržaško vodstvo RK mu je namreč sporočilo, da bodo nadomestili zdravnike s prostovoljnim osebjem in general je rekel, da je s tem lahko le zadovoljen. Nato so zdravniki odgovorili, da to ni točno. Vodstvo tržaškega RK je namreč sprejelo maja v službo šest novih zdravnikov, ki dobivajo plačo, pa čeprav skromno, ter odstotke za nudene usluge. Zdravniška zbornica je zato sedaj te zdravnike pozvala, naj zapustijo službo, nakar naj bi se stvar uredila po njenem posredovanju.

Toda dr. Puecher je pozval te zdravnike, naj ostanejo v službi do nadaljnjega ukaza, sicer bo uporabljen proti njim člen 330 kazenskega zakonika, ki se tiče zapustitve službe, ki je v javnem in splošnem interesu. Ta člen pa določa zelo ostre kazni.

Zaradi tega so se zdravniki, ki jih nameravajo odpustiti, obrnili še na dr. Palamaro ter ga opozorili na neutemeljeno obrazložitev, da jih odpuščajo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Kako naj se sicer razlaga dejstvo, da so meseca maja zaposlili poleg njih še šest mladih zdravnikov, pa čeprav so jim dali le nizke plače?

Ravnanje z omenjenimi petimi zdravniki je vsekakor sramotno, saj so nad deset let vestno opravljali svojo službo in ni bilo nobenega razloga za njihovo odpustitev. Zato se zdi, da gre pri tem ukrepu za kakšne prikrite nagibe, kar pa je nedopustno.

—«—

Izpahnila sta si komolec in rame

Ruigino Tonel iz Campor se je med šolskim odmorom v domači vasi igral z vrstniki in eden od teh ga je nenote pahnil, zaradi česar je 7 let stari otrok nerodno padel na tla.

Po končanem pouku se je z očetom pripeljal v Trst in se nato zatekel v bolnišnico, kjer so mu ugotovili izpah desnega komolca. Zato so ga zdravniki sprejeli s prognozo okrevanja v 10 ali 20 dneh na ortopedskem oddelku.

Podobno smolo je imel tudi 13-letni Franco Francese iz Vicolo delle Ville, le da se je ponesrečil med telovadno uro v telovadnici šole «E. De Amicis». Tudi njega so morali, in sicer zaradi izpaha ramena, sprejeti na istem oddelku. Okreval bo v nekaj dneh, a predvsem bo moral počivati, kar je včasih najboljše zdravilo.

—«—

Kraja avtomobila

Raimondo Gallo iz Salita Trenovia je prijavil policijskim organom, da so mu neznani tatovi 2. t. m. v nočnih urah odpeljali avto, ki ga je bil pustil blizu doma. Vozila pa niso odpeljali daleč. Po kratki vožnji so se ustavili in se zadovoljili s štirimi kolesi, ki so jih odnesli s seboj.

KRITIKE IN POROČILA

Premiera «La Boheme» v gledališču Verdi

Puccinijevo «La Boheme» vedno radi ponovno slišimo, če se nam nudi v dobri zasedbi. O včerajšnji premieri te opere v gledališču Verdi lahko mirno trdimo, da je bila zasedba odlična in zato tudi uspeh pri občinstvu ni izostal.

Ferruccio Tagliavini je še vedno zelo dober pevec, ki mu vloga ne predstavlja težave, pač pa priložnost, da pokaže svoj lep mehak glas. Rosanna Carteri je postala velika pevka, ki s svojim glasom lahko izraža obsežno skalo čustev. Vsekakor smo imeli občutek, da imamo pred seboj idealno Mimi.

Tudi ostale vloge so bile vseskozi dobro zasedene, pa naj je šlo za Enza Sordella (Marcel) z lepim in močnim baritonom, za Silvano Zanolli (Musette), za mladega Alessandra Maddaleno (Colinne) z lepim basom, za Ena Mucchiuttija, Vita Susco in Raimonda Bottegellija.

Tudi to opero je dirigiral Oliviero De Fabrittis. «Običajna» je bila režija Carla Piccinatta.

Posredovanje Združenja stanovanjskih upravičencev

Stanovalcem iz Ul. Donota št. 30 je treba preskrbeti nova stanovanja

Stavba je vsa razmajana in obstoji nevarnost, da se podere

Združenje stanovanjskih upravičencev sporoča, da je včeraj tajnik prefekturnega komisarja sprejel predstavnike najemnikov hiše iz Ul. Donota 30. Ta hiša je v nevarnosti, da se podre, o čemer so predstavniki najemnikov izročili tajniku pismeno strokovno mnenje, katerega so sestavili tehniki združenja in iz katerega je razvidno, da obstoji stvarna nevarnost, da se hiša poruši. Iz tega razloga zahtevajo družine, ki morajo živeti v tem poslopju, da se jim takoj zagotovi nekje drugje primeren stanovanjski prostor. Tajnik prefekturnega komisarja je zagotovil, da bo takoj seznanil prefekturnega komisarja z zahtevami stanovalcev in da bodo vprašanje takoj proučili.

Gre za pet družin, ki so že vrsto let prisiljene stanovati v stari, nikdar popravljeni hiši, ki sedaj grozi da se bo porušila. To so že ugotovili pred dobrim tednom dni predstavniki občine, zaradi česar so prišli tudi gasilci, ki so s podpornimi tramovi skušali odstraniti to nevarnost. Lastnik hiše je nato poslal delavce, da bi napravili potrebna popravila, vendar je bilo poslopje v tako neurejenem stanju in nevarnost tako velika, da sta prvi dve skupini delavcev sami zapustili delo, tretjo pa so odslovili stanovalci, ki so se bali, da bi kakršno koli delo na stavbi lahko privedlo do resnejših posledic.

Po mnenju strokovne komisije, katero so sestavljali štirje gradbeniki in geometri, obstaja nevarnost, da se ob prvem sunku burje podere streha in po vsej verjetnosti celotno tretje nadstropje. Poleg tega tudi stopnišča prvega in drugega nadstropja niso trdna in lahko stanovanja predstavljajo za najemnike — zlasti po burji resno nevarnost. Po mnenju te tehnične komisije je treba torej stavbo takoj izprazniti, ker preti nevarnost, da se poruši večji del poslopja. Komisija je tudi mnenja, da podporni tramovi, ki so jih postavili gasilci, ne bodo mogli odstraniti nevarnosti, ker so tramovi prislonjeni na tramove v zgradbi, ki pa so že popolnoma zgniti in je čudno, da sploh še vzdrže težo.

Omeniti moramo še, da dve izmed družin, ki sedaj stanujeta v tem poslopju, ne moreta več v kuhinjo, ker je tam strop v takem stanju, da se lahko vsak trenutek podre, kar so ugotovili tudi gasilci. Praktično torej ni nobene možnosti, da se stavba popravi in ker predstavlja to poslopje resno nevarnost tudi za mimoidoče, bi ga bilo treba po mnenju združenja stanovanjskih upravičencev podreti in bi morala občina, kot določa zakon, preskrbeti dosedanjim stanovalcem primerno zavetišče.

—«—

Zaradi prometne nezgode dekle 2 meseca v bolnišnici

Nekaj minut po 19. uri so morali bolničarji Rdečega križa oditi z rešilnim avtom v Ul. Doda, od koder so odpeljali v bolnišnico 19-letno Marijo Grazio Gaggero. Dekle, ki čuti precejšnje bolečine na desni nogi z verjetnimi kostnimi poškodbami in možganski pretres, so sprejeli na ortopedskem oddelku.

Gaggerova, ki se bo morala po mnenju zdravnikov zdraviti kaka 2 meseca, je izjavila, da jo je med prekoračenjem Carduccijeve ulice v bližini križišča z Ul. Sorgente podrl na tla neznan motociklist.

SNG v TRSTU

JUTRI 7. decembra 1957 ob 20.30 v Borštu
JOSIP TAVČAR

Prihodnjo nedeljo

V nedeljo 8. decembra ob 17. uri v Ricmanjih nastop gojencev Igralske šole SNG s komedijo
I. A. KRILOVA

Nauk hčerama

Na sporedu so tudi folklorni plesi, ki jih bo izvajala folklorna skupina «Breg».

GLEDALIŠČA

VERDI

Jutri druga predstava Puccinijeve «Boheme» abonmaja C za parter in lože, in B za galerije.

V nedeljo ob 16. uri: Donizetti: «Lucia di Lammermoor», dnevni abonma za vse rede.

TEATRO NUOVO

Danes ob 21.: G. Feydeau: «Puran». Gledališka družina Volonghi-Buazzello-Lionello.

RAZNA OBVESTILA

Podporno društvo «Dijaška Matica» v Trstu bo imelo svoj redni občni zbor 8. decembra t. l. ob 9. uri v Ul. Roma 15-II.

Danes, 6. t. m. redna seja SPDT ob običajni uri v društvenih prostorih.

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo «Rade Pregarc» priredi Miklavžev večer v soboto 7. t. m. ob 20. uri v Ul. R. Manna 29. V programu so razne zabavne in šaljive točke. Igral bo tudi tamburaški zbor. Vabljeni so člani in simpatizerji društva. Vsi oni, ki bi hoteli obdarovati udeležence, so naprošeni, da prinesejo darove v Ul. R. Manna 29 od 20. ure dalje vsak večer do sobote.

Prosvetno društvo «S. Skamperle» pri Sv. Ivanu priredi danes ob 20.30 za svoje člane v društvenih prostorih miklavževanje. Darila se sprejemajo od 19. do 20.30.

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu ima sejo danes 6. t. m. ob 18 uri na sedežu.

—«—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 5. decembra se je v Trstu rodilo 7 otrok, porok ni bilo, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 54-letni Ferruccio Peteani, 77-letni Michele Padovan, 55-letna Zora Čuk vd. Colli, 68-letni Pietro Crevatin, 85-letna Giulia Fae vd. Sommacampagna, 75-letni Pietro Vidrini, 75-letni Alfredo Landucci, 73-letni Vlako Gulina, 86-letna Ermenegilda Gluech vd. Madile.

—«—

NOČNA SLUŽBA LEKARN v decembru

All'Alabarda, Istrska cesta 7; De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Dr. Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24.

Izlet v Tolmin

Kulturna krožka «Pisoni» in «Hass» priredita v nedeljo 15. decembra izlet v Tolmin. Izletniki bodo odpotovali iz Trsta ob 7. in se vrnili ob 22.30. Vožnja stane 1100 lir za odrasle, 550 pa za otroke; kosilo pa 350 lir.

Za božične praznike pa priredi izlet v Tolmin Delavska zbornica CGIL. Vse informacije dobite na sindikatu v Ul. Zonta 2.

—«—

Obsodba vozača zaradi smrti pešca

Med vožnjo z Lancio po Ul. Flavia je 27-letni Vittorio Bevilacqua iz Ul. Macchiavelli silovito podrl 9. oktobra na tla 40-letnega Stanislava Ugrina iz Ul. del Friuli in s tem zakrivil njegovo smrt zaradi prebitja lobanje.

V avtu je bil poleg šoferja tudi že znani Mario Venier, obsojen pred zaveznim sodiščem zaradi posesti orožja, in na zadnjih sedežih tri dekleta.

Sunek je bil tako strahovit, da je Ugrin, ki je hotel prekoračiti ulico, odletel v zrak in nato padel zopet na avto, od koder se je zvrnil na tlak. Šofer mu je priskočil na pomoč, a v trenutku, ko ga je hotel spraviti v vozilo, je Ugrin izdihnil, zaradi česar ni preostalo drugega, kot pustiti ga na kraju in počakati na policijske organe.

Bevilacqua je izjavil, da je pešca opazil šele v zadnjem trenutku, ko ni mogel več zavreti. Toda dekleta, ki so sedele zadaj, so ga spravile v zadrego, ker so videle Ugrina kakih 20 metrov pred krajem, kjer je prišlo do nesreče.

Jasno je, da je bila krivda za nesrečo dokazana, zaradi česar je sodišče obsodilo neprevidnega šoferja pogojno na pol leta zapora ter na povračilo povzročene škode Ugrinovi vdovi in njegovima mladoletnima otrokoma. Vsoto bo določilo civilno sodišče, za sedaj pa bo moral plačati na račun pol milijona lir in hkrati poravnati stroške, ki jih je imel odvetnik zasebne stranke.

DAROVI IN PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pokojne Uršule Sosič darujejo odborniki prosvetnega društva «Andrej Čok» z Opčin 3.000 lir za Dijaško Matico.

RADIO

PETEK, 6. decembra 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Orkester Cergoli; 12.00 Opoldansko predavanje: «Na Kanarskih otokih»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Ansambla Kramer in Esperia; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Menotti: Koncert v F-duru za klavir in orkester; 18.30 Jesenski list; 18.50 Crnske duhovne pesmi; 19.15 Znanost in tehnika: «Ustvarjanje novih zdravil»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Od melodije do melodije; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.45 Kvintet Gianni Safred; 22.00 O glasbilih: «Viola, violončelo in bas», predava prof. Pavle Merku; 22.15 Marijan Lipovšek: «Orglar», kantata za soliste, zbor in orkester; 22.40 Nočne melodije.

TRST I.

11.30 Operna glasba; 12.10 Popevke; 16.30 Orkester Gianni Safred; 16.45 Poje Lili Gher; 17.30 Koncert čelista Marčela Viezzolija; 18.15 Od Kube do Budimpešte; 19.20 Respighi: «Rimske smreke»; 21.00 Henry Purcell: «Didona in Eneja», opera v 3 dej.

KOPER

257 m, 1169 kHz

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00 - 7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutranji koledar; 13.40 Kmetijski nasveti: «Po bratvi koruze in fižola»; 13.45 Popoldanske melodije; 14.30 Gospodarska oddaja: «Nekaj primerov uspelih pobud za izboljšanje usluge»; 14.40 Spored solistične, zborovske in orkestralne glasbe; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Mešani in ženski zbor gimnazije iz Ajdovščine; 15.40-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Otroški kotiček; 17.25 Od melodije do melodije; 18.00 «Paganini», monografija; 18.10 Operni odlomki; 19.30-22.15 Spored iz Ljubljane.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

5.00 Pisan glasbeni spored; 8.05 Jutranji divertimento; 9.20 20 minut z majhnimi zabavnimi ansambli; 9.40 Češke popevke; 10.10 Pester spored solističnih skladb; 11.00 Pesmi in plesi raznih narodov; 11.30 Za dom in ženo; 11.40 Ritmična harmonika; 12.00 Opoldanski koncertni spored; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Anton Petrič: Kdaj in kako bomo gnojili italijanskim sortam pšenice; 12.40 Slovenske narodne poje basist Tone Petrovčič, s harmoniko spremlja Avgust Stanko; 13.15 Od arije do arije; 14.05 Radijska šola — Pojte z nami...; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Popoldanski simfonični koncert; 17.10 Zvoki iz Mehike; 17.40 Melodije za veliki zabavni orkester; 18.30 Poje pevski zbor «Jože Moškrič»; 20.00 Zabavni orkester radia Ljubljana; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Johannes Brahms: Serenada v D-duru.

TELEVIZIJA

17.30 «Ona in drugi»; 18.15 Spored za otroke; 20.30 Poročila; 21.00 Cesare Giulio Viola: «Tista», igra v 3 dej.

KINO

Excelsior. 16.00: «Poljubi jo zame», C. Grant, cinemascope.
Fenice. 15.00: «Valobran na Tihem oceanu», Silvana Mangano, A. Perkins, Alida Valli, Jo Van Fleet, R. Cenda in Yvonne Sanson.
Nazionale. 16.00: «Poročilo Indijancev», Lex Barker, Rita Moreno.
Supercinema. 15.45: «Raketni pilot in lepa Sibirka», John Wayne in J. Leigh.
Filodrammatico. 15.45: «Raketni pilot in lepa Sibirka», John Wayne in J. Leigh.
Grattacielo. 21.30: «Bele noči», Marla Schell, M. Mastroianni, slavnostna predstava.
Arcobaleno. 16.00: «Vohunstvo v Tokiu, cinemascope, R. Wagner.
Astra Rojan. 16.00: «Prepovedan planet», W. Pidgeon, A. Francis.
Capitol. 16.00: «Klobuk poln dežja», A. Franciosa. Prepovedano mladini. Izkaznice niso veljavne.
Cristallo. 16.00: «Kabirske noči», Giulietta Masina, F. Perier, A. Nazzari.
Alabarda. 16.00: «Pozor na mornarje!», D. Martin, J. Lewis.
Aldebaran. 16.00: «Primula gialla». Življenje najbolj skrivnostnega kriminalca naših dni. Z. Scott in P. Castle.
Ariston. 16.00: «Moški se ženijo s črnolaskami», cinemascope.
Armonia. 15.00: «Kajnova kri», J. Payne, M. Freeman. Nov varieté.
Aurora. 16.00: «Železni razred», M. Fischer in R. Salvatori.
Garibaldi. 16.00: «Princesa Sissi», technicolor, R. Schneider.
Ideale. 16.00: «Svet brez konca», cinemascope, H. Marlowe.
Impero. 16.00: «Babica Sabella», S. Koščina, R. Salvatori, T. Pica, R. Rascel.
Italia. 15.30: «Oči brez smeha», L. Olivier in J. Jones.
Moderno. 16.00: «Resnična zgodba o banditu Jessu», R. Wagner, S. Marco. 16.00: «Bitka pri Fort Riverju», G. Montgomery.
Savona. 16.00: «Rumene sence», Richard Conte, Peggie Castle.
Viale. 16.00: «Peklenska meteora», G. Williams, L. Albricht.
Vittorio Veneto. 16.00: «Klobuk poln dežja». Prepovedano mladini.
Belvedere. 15.30: «Carosello Disneiano». Technicolor.
Marconi. 16.00: «Daljna obzorja», Alan Ladd, V. Mayo.
Massimo. 16.00: «Smrt v senci», J. Andrée.
Novo cine. 16.00: «Jeklena džungla», Beverly Garland in Perry Lopez.
Odeon. 16.00: «Ugajam», Walter Chiari, Dorian Gray, Tina Pica.
Radio. 16.00: «Zadnja meja», cinemascope.
Skedenj. 18.00: «Neverjetne dogodivščine Pluta, Pippa in Paperina.

Intervencija pri dr. Palamari

Delegacija KPI zahtevala razpis občinskih volitev

Predstavniki KPI so načeli tudi razna druga vprašanja - Tudi radikalci, PRI, PSI in PSDI zahtevajo volitve

Včeraj dopoldne je dr. Palamara sprejel delegacijo tržaške federacije KPI, s katero se je razgovarjal o raznih vprašanjih.

Delegacija je najprej omenila, da bi se morale čimprej razpisati občinske volitve, pri čemer se je sklicevala na čl. 8 zakona št. 503 z dne 5. aprila 1951, spopolnjenega z zakonom z dne 23. marca 1956, ki se tiče prav našega občinskega sveta, razpuščenega po odstopu več kot polovice občinskih svetovalcev. Dr. Palamara je odgovoril, da ne bo obvestil o svojih ukrepih samo ene stranke, marveč vse prebivalstvo. Zagotovil je, da se bo držal zakona.

Delegati so nato protestirali proti zvišanju tarif Acegata, pri čemer so opozorili vladnega komisarja zlasti na slabo gmotno stanje delavstva. Primanjkljaje proračuna pa je treba kriti z državnim prispevkom. Dr. Palamara je odločno poudaril, da vlada ne bo dajala v ta namen drugih prispevkov ter jih odtegovala od produktivnih izdatkov. Zato bo moral občinski komisar nujno zvišati tarife. Nato so obravnavali vprašanje mestne čistoče in zahtevali, da se mora ohraniti občinsko podjetje. Dr. Palamara je odgovoril, da občinski komisar proučuje vprašanje ter da je njegova naloga, zbrati razne podatke. Zaradi tega ni mogel dr. Palamara povedati, kaj bodo storili glede tega vprašanja v prihodnosti.

Delegacija je nato protestirala proti izzivanju vodstva CRDA, kar bi lahko imelo tudi hude posledice. Nadalje je delegacija protestirala proti brezbrižnosti osrednjih vladnih organov, saj gre za podjetja IRI, za katera morajo dati navodila pristojna ministrstva. Dr. Palamara je zavrnil očitek, da je bila vlada brezbrižna.

Delegacija je tudi protestirala proti omejevanju glede shoda odporniškega gibanja v Rimu. Dr. Palamara je obljubil, da bo poslal v Rim pismen protest, če mu ga izročijo. Končno so delegati opozorili dr. Palamaro na fašistični značaj zakona o rojstnih imenih. Vladni komisar je izjavil, da je zakon dejansko prešel v pozabo.

***

Včeraj so intervenirali pri podprefektu Macciotti predstavniki Radikalne stranke, PRI, PSDI in PSI in so zahtevali, naj podprefekt takoj razpiše volitve v novi občinski svet. Ta poziv so predstavniki omenjenih strank sporočili tudi prefekturnemu komisarju Mattucciju, vladnemu generalnemu komisarju, ministru za notranje zadeve in predsedniku ministrskega sveta. Predstavniki omenjenih strank so zahtevo o takojšnjem razpisu volitev utemeljili z zakonskim predpisom, ki določa, da je treba tri mesece po odstopu večine občinskih svetovalcev razpisati nove volitve. Po zakonu bi torej morale biti volitve 14. januarja 1958, 40 dni pred njimi pa mora prefekt uradno objaviti razpis.

Pojasnilo finančnega ministra Andreottija

Novi zakon o dopolnilnem davku krivičen za večino davkoplačevalcev

Ta zakon bo hudo prizadel vse družinske poglavarje, ker ne bo več upošteval odbitkov za družinske člane

Preteklo nedeljo smo objavili članek o zakonskem osnutku finančnega ministra Adreottija, ki ga je vlada nedavno sprejela in ki določa nov način plačevanja dopolnilnega davka za osebe, ki so v odvisnem delovnem odnosu. Zakon bodo sedaj predložili v odobritev poslanski zbornici in senatu. Že sam osnutek je povzročil v italijanskem tisku najrazličnejše komentarje, v glavnem negativne, zaradi nevarnosti, da bodo morali delavci in uradniki s prihodnjim finančnim letom plačevati več dopolnilnega davka. Po prvih vesteh, ki smo jih dobili iz Rima, je bilo razumeti, da bodo delodajalci, ki naj bi na osnovi omenjenega zakona odbili pri plači dopolnilni davek v celoti, upoštevali kot odbitek 50.000 lir letno za družinskega člana v breme uslužbencev. Tako so tolmačili tudi drugi časniki. Zaradi najrazličnejših tolmačenj zakona, ki so jih objavili časniki, je minister Andreotti dal nekemu italijanskemu tedniku izjavo, v kateri skuša «obrazložiti svoj zakonski predlog o reformi plačevanja dopolnilnega davka».

Ta Andreottijeva obrazložitev pa samo potrjuje zaskrbljenost, ki smo jo mi in drugi časniki izrazili glede tega zakona. Zakonski osnutek, pravi minister Andreotti, je bil predložen zlasti zato, da se prihrani davčnim uradom mnogo nepotrebnega dela. S tem se sicer vsi strinjajo. Na osnovi Andreottijevih izjav omenjeni tednik navaja nekaj primerov o izvajanju tega zakona.

Najprej omenja osebo, ki ima 960.000 lir čistega letnega dohodka. Od tega letnega dohodka je davkoplačevalec sedaj odbil 240.000 lir stalnega odbitka, 50.000 lir za vsakega družinskega člana v breme, vsoto dopolnilnega davka, plačanega na plačo v vsem letu, odbitek za potne stroške ter odbitek za stroške za strokovno izobrazbo. Vse to je moral davkoplačevalec zapisati v posebni obrazec, ki ga je predložil davčni upravi.

Po novem zakonu pa davkoplačevalcem, ki imajo manj kot 1 milijon 920.000 lir letnega dohodka, ne bo treba več izpolnjevati omenjenih prijav. Dopolnilni davek bodo plačevali z odtegljaji na plači, ki jih bo izvršil delodajalec na osnovi določenih odstotkov. Toda ta obremenitev ne bo več zaračunana na čisti dohodek, temveč na kosmati dohodek. To pomeni, da delodajalec ne bo upošteval sedanjih odbitkov za člane družine, za stroške za strokovno izobrazbo in potne stroške, ampak samo 240.000 lir stalnega letnega odbitka.

Iz tega sledi, da bo oseba, ki ima 960.000 lir letnega dohodka plačala davek na 720 tisoč lir, ne glede na to ali nima družine, ali pa ima na primer petčlansko družino. To vsoto mu bo delodajalec obremenil s 1,50 odstotka, kar znaša 10.800 lir letno.

Minister Andreottti meni, da bodo davkoplačevalci z novim načinom plačevanja dopolnilnega davka plačali skoraj enak davek kot doslej. Po njegovem mnenju gre za malenkostne razlike med posameznimi. Nekdo bo morda plačal tisoč lir več, drugi pa tisoč lir manj. V bistvu pa se državni dohodki tega davka ne bodo spremenili glede na obdavčevanje delavcev in uradnikov, ki nimajo več kot 1 milijon 920.000 lir letnega dohodka.

To seveda trdi finančni minister. V resnici pa bodo z novim zakonom, če ga bosta poslanska zbornica in senat potrdila, plačali mnogo več davka letno vse tisti delavci in uradniki, ki imajo družino. Teh pa je med temi davkoplačevalci, ki jih je več kot 1 milijon, večina.

Z novim zakonom bodo samo samci plačali manj davka, kot do sedaj, ker bo zanje skupni odstotek obremenitve dopolnilnega davka nižji od dosedanjega. Večina pa, ki ima družino, bo plačala več. In prav v tem je velika krivica. Namesto da bi nov zakon upošteval težave družinskih glavarjev in stroške, ki jih imajo zlasti s šolobveznimi otroki, določa davčno obremenitev dohodka za vse enako, tako osebam brez družine, z enim družinskim članom ali pa kar s petimi in več člani v breme. Sicer pa, kot smo že pisali, so zlasti levičarske stranke že napovedale boj temu zakonu in mnenja smo, da se bo vlada z njim s težavo prebila tako v poslanski zbornici kot v senatu.

—«—

Pri Trapaniju nasedla ladja

Predvčerajšnjim je pri Trapaniju na Siciliji nasedla ladja «Città di Trapani», pri čemer so bile tri smrtne žrtve, med njimi tudi prvi častnik Antonio Gianni z Reke. Kapitan ladje Pietro Justin je iz Trsta. Ponoči ga je val vrgel v morje, od koder so ga rešili, toda vrnil se je na ladjo. Pogrešajo tri mornarje. Zaradi razburkanega morja so morali reševalno akcijo sinoči opustiti.

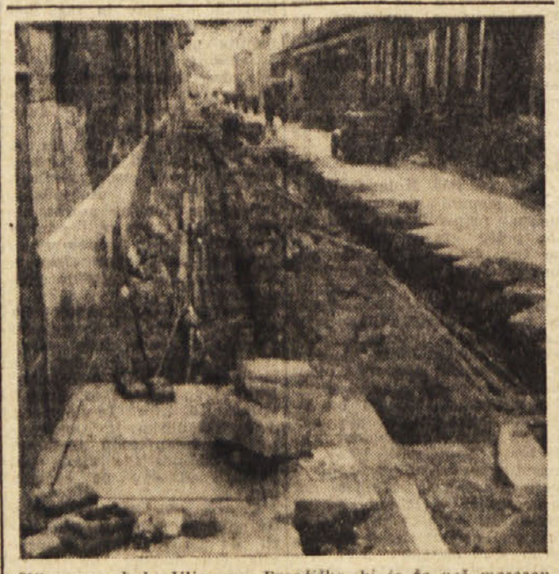

Slika nam kaže Ulico sv. Frančiška, ki je že več mesecev razkopana, ker popravljajo cestišče, vodovodne in plinske napeljave in kanalizacijo

Izpred porotnega sodišča

Mila obsodba mladega zeta ki je grozil tastu z nožem

Sodniki so upoštevali, da je privedlo obtoženca do nerazsodnega dejanja njegovo nesrečno družinsko življenje

Preveč kruto bi bilo z neko obtožbo uničiti življenje človeku, ki se je nekega dne spozabil in zavihtel nož. In v primeru Edoarda Krakerja, ki je moral včeraj na zatožno klop porotnega sodišča (Preds.: Rossi, tož: De Franco, zapisn.: Magliacca, obramba: odv. Nardi), bi uničili življenje ne samo njemu, temveč tudi njegovi ženi in napravili največ škode njuni hčerkici. Toda sodniki in še prej tožilec so se izkazali človekoljubni in so z milo obsodbo poslali obtoženca domov, kjer bo lahko začel novo življenjsko pot.

Kraker, 23 let star in šibak delavec prijetne zunanjosti, morda ni zaslužil, da bi se z njim pečali sodniki porotnega sodišča. Obtožba je bila res huda, a je bila tudi pretirana. In pravilno je ravnalo sodišče, da jo je spremenilo v obtožbo grožnje z nožem.

9. aprila letos je Kraker, ki se je pred leti poročil z uradnico Lauro Salvi iz Ul. Bazzoni, čakal na ženo pred vhodnimi vrati na pločniku. Mladi mož ni mogel prestati z njo pod isto streho zaradi tasta in se je odselil. Vseeno pa se je srečaval z ženo in tistega večera jo je sklenil počakati pred njenim stanovanjem. In tu je prišlo do dogodka, zaradi katerega je moral Kraker presedeti do včeraj v zaporu.

Preden bi prešli na opis dogodka, pa moramo malce odgrniti Krakerjevo preteklost. Že mlad se je zaljubil v Lauro Salvi, a ker je bilo dekle uradniškega stanu on pa delavec, niso bili njeni starši zadovoljni s to ljubezensko idilo. Do poroke pa je vseeno prišlo, ker je dekle zanosilo in staršem ni preostalo drugega, kot sprejeti zeta pod streho.

Namesto mirnega sožitja med zetom in tastom pa je večkrat prihajalo do sporov. Cigava je bila krivda, sodišče ni moglo z gotovostjo ugotoviti; obtoženec je sodnikom pojasnil, da nosita krivdo tast in delno tudi žena, ki se nista mogla sprijazniti s tem, da je on delavec. Laurin oče, Antonio Salvi, pa je pričal, da je do sporov prihajalo vselej, kadar je očetovsko grajal Krakerja zaradi nerednega življenja. Višek pa je spor dosegel nekega dne, ko je Kraker ponoči izostal z doma in se naslednjega dne

DRAMA ITALIJE

Federico Pagnacco je te dni objavil v Založbi Monciatti majhno knjižico z naslovom *«Il dramma di Trieste nell'urto fra Italia e Slavia»* (Drama Trsta v spopadu med Italijo in Slovani). Tržaški pesnik in profesor Biagio Marin je izrabil to priliko za članek, ki ga je objavil preteklo sredo v videmskem «Messaggero Veneto». Ta Marinov članek pa mi nudi priliko za nekatera razmišljanja, ki skušajo biti delno dopolnilo sicer razsodnim in pametnim, dasi ne vedno povsem ustreznim pripombam, ki jih je Biagio Marin napisal kot komentator k omenjeni knjižici

Knjižice Federica Pagnacca še nisem utegnil prečitati in se zato ne bi mogel spuščati v oceno njegovih trditev; toda že po nekaterih citatih, ki jih iz te knjižice navaja Biagio Marin v svojem članku, je moč sklepati, da ne gre za neko Slovanom povsem nenaklonjeno, v bistvu nacionalistično publikacijo, na kakršne smo navajeni, kadar se italijanski nacionalistično usmerjeni publicisti spravijo na obravnavanje vprašanja odnosov med Slovani in Italijani nasploh, ali na odnošaje med tržaškimi Slovenci in Italijani še posebej. Le na temelju tega bi torej mogli to publikacijo smatrati za pozitiven prispevek italijanske politične publicistike na področju vzajemnega razumevanja med obema sosednima narodoma. Hkrati pa mora biti, tudi kljub tej pozitivnosti, razdalja še precejšnja, če je tudi Biagio Marin smatral za potrebno javno povedati, da se z nekaterimi zaključki v tej knjižici nikakor ne more strinjati.

Predvsem gre tu za vrednotenje tistega razdobja, ko so tudi tržaški Slovenci zgrabili za orožje v borbi proti fašizmu, z vsemi posledicami, ki jih je to dejstvo imelo na naši in na njihovi strani. In vprav v tem je treba iskati in najti pravilen odgovor na vrsto vprašanj, ki so ostala do danes brez pravega odgovora. In tudi zaključki, do katerih prihaja Biagio Marin, so prej pesimistična resignacija pred neko fatalistično nujnostjo, kot pa jasno napotilo za premagovanje nespornih težkoč, ki še vedno zavirajo normalizacijo odnosov

Tako Federico Pagnacco kot Biagio Marin sta si edina v priznanju, da Italija ni držala dane obljube, da bo spoštovala narodnostne pravice Slovencev in Hrvatov; oba stojita trdno na stališču, da je treba priznati Slovencem v Italiji pravico do kulturne, gospodarske, športne, političnе in druge dejavnosti, ki jo italijanska zakonodaja priznava vsem državljanom, kakor se strinjata tudi glede tega, da je vprav nespoštovanje teh pravic zaostrilo odnose med obema narodoma in privedlo do znane katastrofe.

Vse to je lepo in prav, in moremo jima to vsekakor šteti v čast. A kaj nam to pomaga, če se Biagio Marin pri tem ogreva za zaključek, ki ga povzema po Slataperju: *Če že moramo propasti — kajti ta možnost obstaja — moramo propasti gosposko, ne pa kot živali.*

S tako politično etiko ne pridemo daleč. Nekaj podobnega je možno le pri posameznih, ki jih prejšnji način življenja in izguba nekdanjih privilegijev ovirata, da bi se koristno vključili v nove življenjske pogoje; narodi pa take etike ne poznajo.

Hkrati pa je taka politična etika izraz prav tiste nacionalistične ošabnosti in kratkovidnosti, ki jo tako Federico Pagnacco kot Biagio Marin zavračata in obsojata. Sicer pa: ali je dejansko razmerje med Slovenci in Italijani v Italiji res tako, ali je stvarni položaj resnično tak, da se morajo Italijani braniti pred Slovenci, ki naj bi bili v stalnem napadu? (Razen seveda, če Biagio Marin ne smatra — kar ne verjamem — da že sama zahteva Slovencev po narodnostni enakopravnosti z Italijani predstavlja napad na postojanke italijanstva. Tako italijanstvo je prav gotovo obsojeno na pogin.)

Stvarnost je na žalost drugačna, obratna. In dokler bodo uradni, poluradni in neuradni predstavniki takega italijanstva smatrali, da je že sam pojav slovenščine v javnem življenju *crimen laesae majestatis*, bo tudi obramba italijanstva (ki jo tudi Biagio Marin zagovarja in priporoča, sicer s plemenitimi sredstvi tako, da se hkrati ne bi odrekli zvestobi idealom kulture in civilizacije) pomenila to, kar pomeni še dandanes: dejansko preziranje Slovencev, njihovo zapostavljanje, nepriznavanje njihovih pravic, zavlačevanje s priznanjem tistih pravic, ki so se jih uradno

Taka je dejanska stvarnost. In ni krivda Slovencev, če se glede ravnanja z narodnostnimi manjšinami uradna italijanska politika ravna še vedno po načelih politične etike, ki je Italiji pripravila že toliko gorja, italijanskemu narodu pa toliko nepotrebnega trpljenja. Drama Trsta je v bistvu drama današnje Italije: ni slučaj, da pri ravnanju z narodnostnimi manjšinami tudi demokrščanska Italija ni v stanju vzpostaviti takih odnošajev, ki bi temeljili na vzajemnem spoštovanju med pripadniki različnih narodov. In to je zelo porazno spričevalo za politično vodstvo naroda, ki je sicer toliko prispeval v kulturno zakladnico človeštva.

D. H.

Na gornji sliki vidimo razstavljen ameriški umetni satelitek, ki so ga nameravali poslati v stratosfero že predvčerajšnjim. Zaradi «vremenskih razmer» pa so izstrelitev odložili na prihodnje dni

OB SEJMU RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ V LJUBLJANI

«Ježek vljudno vabi v svoj kabaret...»

Od jutri do 15. t.m. bo tekel program slovenske televizije - Razgovor z direktorjem ljubljanske TV, Poharjem in šefom govornega programa Radom Cilenškom

LJUBLJANA, december. — «Primorski dnevnik» je letos na poletje poročal o prvem uspehu slovenske televizije, ki se je bila predstavila slovenski in hrvatski javnosti iz študijev v Zagrebu. Tej prvi oddaji je kasneje sledil še en celovečerni program, ki je prav tako dokazoval, da je sicer skromna slovenska televizijska skupina sposobna za ostvaritev dobrih TV-sporedov. Od jutri do 15. decembra pa bo na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču pravzaprav «generalka» pred uvedbo rednih eksperimentalnih sporedov. Povzpel sem se v peto nadstropje nadzidanega radijskega doma v Ljubljani, kjer ima zdaj svoje prostore Radio-televizija Ljubljana. Tam je te dni zanimiv panoptikum. Programska skupina pripravlja scenarije, režijske koncepte, scenografi izdelujejo osnutke za posamezne oddaje, risarji prinašajo svoje domisleke, v laboratoriju razvijajo kratkometražne filme, posnete prav za decembrski program.

Novinarski razgovori ter intervjuji so v taki atmosferi skoraj nemogoči. Najprej sem si izmislil: časopisni intervju. Ni šlo. Potem sem mimogrede omenil, da bi verjetno tega ali onega bralca «Primorskega dnevnika» nemara le zanimalo, kako je s slovensko televizijo. In kako je z oddajnikom na Nanosu, ki bo omogočil gledanje ljubljanskih TV-sporedov tudi prebivalcem Slovenskega Primorja in tudi Trsta. Tokrat sem za silo prodrl. S pomočnikom direktorja Radia-televizije Ljubljana, La. dom Poharjem, sva sedla za mizo in skušala razvijati razgovor, ki je potekal približno takole:

Rad bi, če je mogoče, nekaj splošnih misli o bodoči slovenski televiziji. Za silo strnjen odgovor bi bil takle:

Začetni problemi slovenske televizije so za nami. Priprav za uvedbo TV-službe smo se lotili z dveh plati, s tehnične in programske. Naj vam povem, da je bil postavljen TV-oddajnik na Krvavcu že v začetku leta in da smo lahko gledali prve programe (direktni prenos RAI) že 14. februarja. Mesec dni kasneje je bila vzpostavljena zveza med Zagrebom in Krvavcem. Potem so sledili seminarji za televizijske sodelavce in natečaji za televizijske napovedovalce, reporterje in konferasjeje. Če vas zanima: bili so 104 kandidatje, in sicer 74 žensk in 30 moških, Medtem je posebna skupina popisovala, fotografirala in tonsko snemala slovenske gledališke igralce v vseh okrajnih središčih. Filmska skupina je v kratkem času izdelala dva kratkometražna filma, in sicer «Prvi slovenski festival telesne kulture» in «S poti po Jugoslaviji». Seveda so naši reporterji posneli tudi vrsto kratkih filmov za TV-oddaje, za vesti, kroniko itd. To bi bilo poleg številnih organizacijskih priprav, nabave osnovnih sredstev za izvedbo programa itd. v glavnem vse, kar smo storili. Lahko vam rečem, da je to za tako kratek čas več kakor dovolj.

Zdelo se je, kot da bi bil s tem najin razgovor končan. Zdelo... Hotel sem zvedeti še kaj več: o programu na Gospodarskem razstavišču, morda kaj o posameznih točkah, kdo bo sodeloval in tako naprej. Pa me je tov. Pohar napotil v pisarno šefa govornih programov. Le-ta — to je bil Rado Cilenšek — je ta hip izdeloval osnutek za nekakšen nov, domač tip quiza. Nekje v sredini med zabavno in ugankarsko oddajo. Brez posebnega uvoda sem povprašal: Kaj pa program v decembrski oddaji? In sploh: program bodoče slovenske televizije? In... Prekinil me je.

«Pravzaprav — če govorimo o bodočem programu — ne bo samo slovenski program, ampak splošno jugoslovanski program. Vanj bodo namreč prispevali vsi trije jugoslovanski TV-centri, in sicer Beograd, Zagreb in Ljubljana. Kasneje pa nemara še Skoplje in Sarajevo. Povezava med temi centri bo vzpostavljena prihodnje leto. Jasno je, da je televizija in njen program precej zahtevna reč, in sicer tolikanj, da bi je en sam center ne zmogel. Saj je znano, da si v mnogo bolj razvitih državah posamezni centri porazdelijo delo med seboj. Poglejte na pr. Italijo, Zahodno Nemčijo, Francijo itd. Seveda ima ljubljanski TV-center v načrtu nekaj lokalnih programov, namenjenih predvsem posebnim skupinam prebivalstva. To so mladinske, kmečke, šolske itd. oddaje.

Zdaj sem prekinil jaz: Kaj pa spored na razstavišču čez nekaj dni?

Ja, to bo — se mi zdi — prej preizkušnja kakor pravi eksperimentalni program. Trajal bo devet dni in skupno približno 27 ur. Obsegal pa bo najrazličnejše TV programske vrsti od poročil in športnih oddaj do razgovorov, predavanj, iger (Moliere: Izsiljena ženitev v izvedbi članov ljubljanske Drame), prereza skozi opero tržaškega rojaka, skladatelja Marija Kogoja «Crne maske» in številnih zabavnih ter glasbenih oddaj. (Naslov pričujočega «razgovora» nam je eno od teh že razodel). Nastopali pa bodo priljubljeni ansambli in solisti (Plesni orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča v oddaji «Na vrtiljaku ritmov, popevk in ...?», Zabavni orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Maria Rijavca v oddaji «Nocoj naj pojo tudi godala», ansambla Solisti plesnega orkestra in Mojmir Sepe v oddaji «Trideset minut ob cocktaillu» itd.). Naš program bomo poskušali čim bolj približati življenju pri nas, kar seveda najbolj omogoča glavna odlika televizije, to je neposrednost. Poleg tega naj omogoči naš program tesnejšo povezavo vsega slovenskega ozemlja z dosežki kulturnega središča, to je Ljubljane. No, Tržačani, ki bodo prišli v teh decembrskih dneh, to je od 7. do 15. v Ljubljano, si bodo naš spored lahko ogledali na tako imenovani «televizijski cesti» na Gospodarskem razstavišču, verjetno pa tudi v vseh večjih javnih lokalih in drugod po mestu. Program pa naj ocenjujejo kot poskus, ne pa še kot izdelane redne oddaje.

Razgovor je bil s tem končan. Če bo v tistih dneh v resnici zaneslo tega ali onega Tržačana v Ljubljano, naj si ogleda slovensko televizijo. Morda ga bo zamikal Ježek, ki vabi v svoj kabaret, nemara bi rad prisluhnil intimnim ritmom dveh odličnih ansamblov v oddaji «30 minut ob cocktaillu», kdo ve, če ne bo z veseljem pripeval ritmom in popevkam na «vrtiljaku» ob Adamičevem orkestru ali pa si bo ogledal oddajo «Dekameron» v prevodu dr. Andreja Budala in v režiji Mirča Kraglja ter z ilustracijami akademskega slikarja Vladimira Lakovića. Ali pa... sicer pa: pridite v Ljubljano.

M. L.

ENO, NE PREVEČ VESELO POGLAVJE ITALIJANSKEGA FILMA

Zgodbe stotin, morda tisočev deklet ki se bore za mesto ene, dveh «zvezd»

Med vzroki krize italijanskega filma štejejo tudi pomanjkanje večjega števila igralcev in igralk, mnogo pa je deklet, ki se v to umetnost skušajo vriniti, ne da bi za to imele pogoje

Že nekaj let sem se od časa do časa govori o krizi italijanskega filma. Vzrokov za to krizo je več, ker ne gre le za finančno krizo, pač pa tudi za krizo umetnosti kot take. Kot element tako finančne kot umetniške krize so že pred leti ožigosali tudi tako imenovani «divizem». Filmske igralke ali bolje zvezde prve vrste, kot na pr. Sofia Loren, Gina Lollobrigida in še katera druga dobivajo za posamezen film po 50, 60 in tudi 100 milijonov lir in to močno bremeni produkcijske stroške filma, hkrati pa — ker so te zvezde edine, ki privabljajo publiko — trpi na tem tudi umetniška kakovost filma. In priznati je treba, da je ena najslabših plati italijanskega filma prav v tem, da se krog priznanih umetnikov in umetnic vrti le na majhnem seznamu kakega pol ducata filmskih umetnic in prav tolikšnega števila umetnikov, dočim je vse ostalo le daleč pod povprečno kakovostjo.

Za ta pojav se iščejo izgovori povsod. K temu naj bi posebno pripomoglo obdobje italijanskega neorealizma, ko so filmski režiserji, in to predvsem Vittorio De Sica ustvarjali filme brez že preizkušenih umetnikov, ko so si režiserji svoje glavne akterje izbirali kar med občinstvom, med ljudmi, ki s filmsko umetnostjo še niso imeli stika. In priznati je treba, da je v tej dobi italijanski film dosegel svoj umetniški vrhunec. Žal pa je ta doba imela tudi svojo zares negativno vlogo za razvoj italijanskega filma. V vsem tem obdobju se ni pojavila kaka večja nova filmska figura, ki bi s svojo umetniško sposobnostjo tako prodrla, da bi ostala trajna. Število priznanih umetnikov je torej ostalo ozko, premajhno za italijansko filmsko proizvodnjo.

Tej je sledila druga doba. Doba, ko so se začele uveljavljati v filmu «zvezde», ki s filmsko umetnostjo sicer niso imele kdo ve kaj zveze, ki pa jim je bila priroda naklonjena, da jim je dala «obilno premoženje». Smo pač v času, ko se na filmskem platnu pojavljajo bolj malo oblečene ženske, ki prav gotovo nimajo kdo ve kaj umetniške sposobnosti, ki pa privabljajo občinstvo s svojim sex-appellom. V tej dobi se uveljavljata predvsem Gina Lollobrigida in Sofia Loren, ki pa sta vendarle imeli nekoliko več sreče kot druge njihove vrstnice, hkrati pa tudi nekoliko več volje, da se niso zanašale le na svoje fizične atribute.

V to dobo spada tudi doba tako imenovanih lepotic. Ko je neko dekle na nekem natečaju priznano za najlepšo, so ji vrata v filmsko umetnost na stežaj odprta in to ne glede na njeno dejansko umetniško sposobnost.

Vsi ti elementi, katerim moramo dodati še nekaj stranskih elementov, so vplivali in vplivajo na pojav, ki je sicer povsod na dnevnem redu, ki pa v Italiji zavzema vedno večji obseg, namreč na pojav, ko se številna dekleta, ki so kolikor toliko lepa in po možnosti čim bolj «bogata», stekajo v Rim okoli Cinecittà in si na vse pretege in z vsemi sredstvi skušajo utreti pot v filmsko industrijo, pa čeprav ne v umetnost. Točnih podatkov o številu teh deklet ni, vendar se računa, da mrgoli po prestolnici okoli Cinecittà na stotine, morda celo na tisoče mladih deklet, ki se skušajo uveljaviti. Filmski producenti in uredništva številnih ilustriranih revij dobivajo vsak dan na kupe fotografij teh deklet, ki se dado fotografirati v vseh mogočih in nemogočih pozah in ambientih, da bi vzbudile pri nekom pozornost. Ne bomo naštevali vseh teh tedenskih ilustriranih revij, toda menda ni revije, ki bi ne imela vsak teden po kako novo tako «zvezdico», ki sicer še niti zvezdica ni, ki pa bi na vsak način hotela postati kar «zvezda». Tiste, ki so prodrle na strani ilustriranih revij, so že srečne, kajti mnogo več je onih, katerih slike nujno končajo v uredniškem košu. Podobno se dogaja tudi v študijih Cinecittà ali v pisarnah filmskih producentov.

Drugi način, kako bi ta dekleta prišla v stik s filmom, je v tem, da si v prestolnici iztaknejo kakega «agenta», ki se dela, da ima s producenti zveze. Nič manj pa ni deklet, ki se prepuščajo le navadnim avanturistom, ki se prav tako izdajajo za prijatelje producentov, ki pa dejansko žive na račun teh deklet. Takih ljudi je baje v Rimu na stotine.

Ne bi mogli reči, da tu in tam kakemu takemu dekletu tudi ne uspe. Razni majhni filmi nam dokazujejo, da se je ta ali ona umetnica, ki je doslej sploh nismo poznali, uveljavila in v naslednjem filmu bo že dobila boljšo vlogo in nihče ne more zanikati, da bi ne mogla v doglednem času zares postati prava «zvezda». Teh je zelo malo in že te po navadi prehitro «zgorijo». Zakaj? Dekleta, ki jih ni prej nihče pogledal, ki se ni nihče obnje obregnil, dekleta, ki so prej trkala na vsa mogoča vrata, postanejo nenadoma «zanimiva». Nekemu producentu, ki jih je v svojem ateljeju preizkusil pred kamero, se zazdi, da bi mogel z njimi «prodreti». In tedaj se za novo šele vzhajajočo «zvezdo» požene kar cela vrsta producentov, ki si jo skušajo med seboj deliti ali celo drug drugemu speljati in dekle, ki se je še pred nekaj meseci borilo za goli obstoj in za kakršnokoli najmanjšo uveljavitev, nenadoma zablesti in igra glavno vlogo že v dveh, treh, morda celo štirih filmih hkrati. Samo ob sebi se razume, da je to tudi za umetnico, ki mnogo obeta, neizvedljivo, kaj šele za mlado umetnico, ki se filmske umetnosti komaj loteva. In zgodi se, da so vse njihove vloge podpovprečne in zvezda, ki je komaj zasijala, že ugasne in že čez kak mesec se nanjo nihče več ne spomni. Takih primerov je bilo že več in mnogi menijo, da je italijanska filmska umetnost na tak način izgubila že marsikatero priložnost, da bi občinstvu in italijanski filmski umetnosti vzgojila novo umetnico, ki bi ono majhno število priznanih umetnic pomnožila.

Kako pa žive ta dekleta v Rimu, preden se uveljavijo oziroma dokončno propadejo? Nekatere — premožnejše, iz meščanskih krogov — prinesejo s seboj nekaj denarja ali jih starši podpirajo, dokler jim filmska mrzlica ne popusti. Druga igrajo v kakem filmu po kako majhno stransko vlogo, toliko da se preživljajo. Tretje igrajo kako vlogo v reklamnih filmih. Četrte spet žive na račun špekulantov, ki jih skušajo vriniti v filmsko mesto in nato iz tega vleči kapitale. V slednjem primeru je iluzija teh deklet po navadi kratka, kajti ko «zaščitniki» uvidi, da ne bo uspel, dekle prepusti njeni usodi. Vse to zavzema v Rimu že nekako posebno obeležje «družbenega življenja». Prirejajo se sprejemi, prireditve in zabave, na katere se vabijo producenti in ljudje, ki bi mogli imeti pri filmu kako besedo. Za take prireditve si dekleta včasih celo izposodijo obleke, krznene plašče, da bi prišle do izraza. Ko mine prireditev, ko je poskus spodletel, se izposojene obleke vrnejo, dekleta pa se vrnejo v svoje siromašno življenje. Nekatere se vrnejo domov, druge si najdejo zaposlitev kot manekenke, nadalje kot trgovske pomočnice ali kot strežnice v barih. Ni pa redka tista, ki konča mnogo mnogo niže — na ulici ali kje drugje.

Kot vidimo, ima kriza italijanskega filma mnogo vzrokov. Eden teh je pomanjkanje svežih sil. Mnogo pa je tistih, ki bi rade število filmskih umetnic pomladile in pomnožile, toda sistem dela v Cinecittà je tak, da privablja mnogo žrtev, toda le redki uspe prodreti in tudi kadar kakšna mlada moč prodre, ji je po navadi usojeno le kratko življenje.

Prejeli smo

ETTORE LEONIDA MARTI, *Traiettorie Spiraliformi nel moto di corpi celesti.* Specola «Cidnea» in Brescia, Pubblicazione n. 1, 1957.

Osservatorio astronomico di Trieste. Ministero P. I. Direzione generale dell'istruzione superiore, Roma, 1956.

ETTORE LEONIDA MARTIN, *Notizie brevi sulla Specola triestina dal 1941 al 1957.* CAT 276. Trieste 1957.

DA BO IZBIRA DARIL ZA OTROKE LAŽJA

Knjižnica «ČEBELICA»

bogata zbirka prikupnih slikanic

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani izdaja že dalj časa zbirko drobnih knjižic, pravzaprav slikanic, ki je namenjena takim, katerih sposobnost branja še ni daleč od začetkov. Ta zbirka s prikupnim imenom «Čebelica» je dosegla že čez 30 številk. Urednica Kristina Brenkova se trudi, da dobi za zbirko kvalitetna dela, zavedajoč se, da je le najboljše za otroke dovolj dobro.

Ze zunanjost Knjižnice «Čebelica» je vabljiva. Vsi zvezki so bogato ilustrirani in med ilustratorji najdemo najrazličnejša imena slovenskih ilustratorjev. V nekaterih zvezkih sploh ilustracija prevladuje in je tekst skoraj prej pojasnjevanje ilustracije kot pa narobe. (To je končno razumljivo, če gre za «slikanice»).

Doslej so v Knjižnici «Čebelica» izšle mnoge splošno znane pravljice kot Rdeča kapica, Pravljica o šivilji in škarjah, Trnjulčica, Lonček, kuhaj!, Povodni mož, Sneguljčica, Zakleti grad in še toliko drugih.

Pri roki imamo n. pr. št. 28, 29 in 30, to so Konjički iz krompirja, Pravljica o marjetici *in* Zakleti grad. *Prvo je napisal sodobni madžarski pisatelj Major Vanda in jo prevedel Branko Rudolf. Opisuje ubogega dečka, ki je pri bogatem kmetu gledal, kako je ta svojemu razneženemu sinčku izrezoval konjičke in druge igračke iz krompirja, medtem ko on doma krompirja skoraj poznal ni. Slikanico je ilustriral Milan Bizovičar.*

Ves v ilustracijah je tudi naslednji zvezek Pravljica o marjetici, *ki jo je iz francoščine prevedla Milka Mihelič. Prisrčno je opisana pot zaskrbljene marjetice k njenemu prijatelju kostrunčku. Otrokom bodo ilustracije Janeza Vidica prav gotovo zelo všeč.*

Zakleti grad je napisal Fran Milčinski, čigar dela bodo otroci in starejši kljub vsem spremembam in novostim na svetu vedno radi brali. Njegov slog, humor in vedrina ter neprisiljeni nauk so elementi, ki so postavili Milčinskega v prvo vrsto slovenskih piscev za mladino. Zakleti grad je ilustrirala Tinca Stegovec.

Končno je tu še Deček iz narvske stražnice. *Knjižico je napisal M. Bolšinov in jo je prevedel Pavel Golia. Mladinska knjiga jo je izdala ob štiridesetletnici oktobrske revolucije in je prav, da so ob tej pomembni obletnici tudi najmanjši dobili knjigo, ki opisuje epizodo iz oktobrskih dni 1917, kot jo je doživel osemletni deček Mitko.*

Medtem ko bodo pravljice in pripovedke iz Knjižnice «Čebelica» prav radi poslušali tudi otroci, ki sami še ne znajo brati, pa so te slikanice kaj primerne tudi za najmlajše šolarje, take, ki so se šele naučili čitanja, ker je v vseh zvezkih tisk velik in prijeten za oko. Pri izbiranju knjižnih daril za otroke nam bo takoj laže, če bomo v knjigarni zahtevali, naj nam pokažejo zvezke «Čebelice».

B. K.

Ilustracija pravljice «Zakleti grad» Frana Milčinskega; ilustrirala Tinca Stegovec

POMENEK O JEZIKU

NI PRAVILNO:
Drevo je više od grma. Višje gori je hladneje. Vsakdo si želi priti čim višje.

Više
Višje

PRAVILNO JE:
Drevo je više od grma. Više gori je hladneje. Vsakdo si želi priti šim više.

V i š j e (kakšno) je primernik pridevnika visok, v i š e (kje, kam?) pa je primernik prislova visoko.

* * *

NI PRAVILNO:
V času počitnic gre večina učiteljev na potovanje. V zimskem času potrebuje človek več hrane. V času, ko je bila pri njih, si je precej prihranila. Za časa vladanja cesarja Napoleona...

Imam čas

PRAVILNO JE:
O počitnicah (ne v počitnicah) gre večina... Pozimi potrebuje človek več hrane. Tedaj, ko je bila pri njih, si je precej prihranila. Za vlade cesarja Napoleona...

* * *

NI PRAVILNO:
Po zimi piha močna burja. Pozimi pa nastane lepa pomlad. Po zimi se vsak rad stiska k peči.

Pozimi po zimi

PRAVILNO JE:
Pozimi piha močna burja. Po zimi pa nastane lepa pomlad. Pozimi pa se vsak rad stiska k peči.

Tako bi bilo, če bi rek — «Solo je obesil na klin» — vzeli dobesedno

SICILIJANSKA MAFIJA ŠE VEDNO NA DELU

Po 43 dneh se je Enrico vrnil k svojcem v Palermo

19. oktobra letos sta se po državni cesti med Portanno in Montevagom na Siciliji peljala v svojem avtomobilu oče in sin Planeta. Namenjena sta bila na neko svoje posestvo. Na poti pa ju je ustavilo šest oboroženih ljudi, ki so imeli na razpolago tudi dva avtomobila. Ljudje so hoteli odpeljati s seboj očeta, 19-letni sin Enrico pa tega ni dovolil. Zato so očeta pustili, pač pa odpeljali s seboj njega. Po več urah vožnje v avtomobilu in ježe na konju so v neznanem kraju mladega Enrica vrgli v neko jamo, mu tu z verigo zvezali noge in mu sem prinašali hrano. Nekaj dni zatem je družina Planeta dobila obvestilo, da mora izplačati 40 milijonov lir, če hoče dobiti sina živega in zdravega nazaj.

Med predstavniki one šestorice in predstavniki družine Planeta je končno na nekem tajnem sestanku v Menfiju prišlo do sporazuma in 3. t. m. zvečer so oče Planeta, njegov svak Salvatore Salvia, odvetnik Guido Aula-Genuardi in še neki drug njihov sorodnik na cesti blizu postaje Milazzo končno po 43 dneh dočakali Enrica Planeto, ki so ga člani znane južnoitalijanske mafije pol ure prej svobodnega pustili na cesti.

To so prav gotovo točni podatki o poteku tega za naše pojme tako čudnega dogodka, ki pa na Siciliji ni kaj posebnega, saj je bilo po vojni že nešteto podobnih izsiljevanj. Ni pa povsem gotovo to, da so člani mafije mladega Enrica osvobodili blizu postaje Milazzo, kajti znano je, da je skupina iz mafije zahtevala odškodnino 40 milijonov lir, znano je tudi, kje so mladeniča ugrabili, kakor tudi koliko dni je bil v njihovih rokah, ni pa točno znano, kje so mladeniča pustili na svobodo, niti koliko je družina zanj plačala, kajti družina Planeta noče točno povedati vsega poteka, niti vsote, ker se boji maščevanja oziroma represalij. Kdo namreč more jamčiti, da bi kakšna njihova indiskretnost ne odprla policiji sled za skupino in bi zato družina Planeta ne doživela še kakega neprijetnega presenečenja.

Po pripovedovanju mladega Enrica Planete so ga člani mafije odpeljali daleč visoko v neki kraj, kjer so ga potisnili v neko podzemeljsko jamo, ki je bila zelo tesna in temna. Edina luč je bila leščerba. Jama je bila polna miši in netopirjev. Sem so mu prinašali tudi hrano in sicer salamo, kruh in konserve mesa ter tu pa tam nekaj piva. Seveda je bil mladenič v stalnem strahu in po njegovem se je že sprijaznil s svojo usodo ter v molitvi našel edino uteho. Zadnji dan so prišli k njemu, mu glavo ovili v vrečo in po dolgih urah ježe na konju in nato vožnje v avtomobilu so ga pripeljali v dolino, kjer so mu rekli: «Čez deset minut si smej odviti glavo, nato bodo prišli pote.»

To je izjavil mladenič. Njegov oče in ostali sorodniki so izjavili, da so se bili dogovorili za izročitev na postaji Milazzo ob mraku. Ker pa je bila že trda noč in ni bilo nikogar na spregled, so že menili, da so jih ukanili. Ko so bili že na poti domov proti Palermu, so avtomobilski žarometi osvetlili nekoga, ki je ves izmučen taval po cesti. Bil je to mladi Enrico Planeta.

Kot smo že rekli, družina ne mara povedati, koliko je za odškodnino plačala. Z druge strani pa menijo, da se to ni zgodilo v Milazzu, pač pa verjetno v sami okolici Palerma, morda celo v samem predmestju.

Kip svobode: «Da si bomo z Rusi enaki...»

Goriško-beneški dnevnik

Ukrepi za zboljšanje živinoreje na Krasu

Trgovinska zbornica razpisala natečaj za zboljšanje pašnikov

Zbornica za trgovino, industrijo in kmetijstvo je razpisala dvoletni natečaj z nagradami za izboljšanje kraških pašnikov in travnikov. Pri tem sodeluje s pokrajinskim kmetijskim nadzorništvom. Glavni namen natečaja je izboljšati in okrepiti gojenje goveje živine na Krasu. S tem namenom je razpisala natečaj za leti 1958—1959, ki je namenjen kmetovalcem občin Zagraj, Sovodnje, Foljan, Ronke, Tržič in Doberdob z Jamljami. Dela morajo biti izvršena najkasneje do 31. maja 1959.

Opravijo se lahko sledeča dela:

1. odstraniti kamenje, ki je razmetano po travniku ali pašniku;
2. odstraniti grmičevje in škodljive trave;
3. zgraditi zidove iz kamenja (brez malte), ki naj predstavljajo mejo med posameznimi lastniki;
4. spremeniti teren (razbiti in odstraniti skalovje, prevoziti zemljo in izravnati zemljišče);
5. travnik preorati in ga na novo posejati.

Pri tem natečaju ne morejo sodelovati tisti kmetovalci, ki nameravajo opraviti ta dela na podlagi zakona št. 215 od 13. februarja 1933. leta.

Trgovinska zbornica je dala na razpolago en milijon lir za nagrade, ki bodo razdeljene takole: ena nagrada 100.000 lir, ena nagrada 80.000 lir, dve nagradi po 50.000 lir, 4 nagrade po 30.000 lir, 30 nagrad po 20.000 lir.

Kmetovalci, ki bi se radi udeležili natečaja, naj izpolnijo obrazec, ki ga dobijo na trgovinski zbornici, pokrajinskem poljedelskem inšpektoratu in pri njegovih podrejenih uradih. V prošnji naj navedejo priimek in ime ter točen naslov, kraj in ime zemljišča, na katerem namerava opraviti predvidena dela, opis del, ki jih namerava opraviti (ta opis mora biti pripravljen tako, da bo iz njega razvidno, da bo delo imelo za posledico dvig proizvodnje.)

Prošnje naj se predložijo najkasneje do 31. januarja 1958, dela pa naj se opravijo najkasneje do 31. marca 1959. Kmetovalci morajo obvestiti inšpektorat, čim bo dela opravil. Razsodišče bo sestavljeno iz predsednika trgovinske zbornice ali njegovega namestnika, ki bo obenem predsednik, in voditelja pokrajinskega inšpektorata za kmetijstvo ali njegovega predstavnika in iz načelnika okrožnega urada za gospodarstvo v Gorici. Komisija bo dela pregledala po svoji razsodnosti po končanem delu ali med njim. O doseženih izboljšavah se bo prepričala na kraju samem. V poštev ne pridejo tista dela, ki so bila opravljena prejšnja leta ali pa pričeta preden si je komisija ogledala teren. Prav tako ne bodo upoštevali izboljšav, ki bodo opravljena na zemljišču, ki je manjše kot 500 kv. metrov. Komisija ima pravico število in količino nagrad v okviru enega milijona lir izplačati v celoti v gotovini ali delno v naturi in delno v denarju. Namesto denarja bi podarila ustrezajočo količino gnoja, semen, strojev itd. Pravilnik ne pooblašča opravljanje takih del, ki so v nasprotju z uredbami o gozdu.

Na koncu naj pripomnimo, da so pred časom predstavniki doberdobske občine predlagali goriškim oblastem, naj razpišejo tudi take natečaje, ki bi se jih lahko udeležili tudi lastniki majhnih kmetij, ker imajo od natečajev, ki so jih razpisali pred časom za zboljšanje hlevov in skednjev, koristi predvsem premožnejši kmetovalci.

V Prosvetni dvorani boste na toplem lahko pričakali Miklavža, ki bo gotovo pripravil nekaj veselja. Žensko občinstvo pa naj si zaradi toalet ne dela prevelikih skrbi.

Na svidenje jutri ob 21. uri.

Ob priliki Andrejevega semnja

Posebna komisija ocenila najlepše izložbe

Prve nagrade so prejeli: S. Bressan, A. Orzan in prodajalna parfumov Gremese - Pohvale pa sta bili deležni tudi Katoliška knjigarna in trgovina B. Čuk

Kot smo poročali, se je tekmovanja za najlepše urejeno izložbo udeležilo ob priliki Andrejevega semnja nad 30 goriških trgovcev. V nedeljo popoldne je posebna komisija, ki so jo sestavljali člani pokrajinske trgovske zveze. Enala in goriške občine pregledala izložbe tekmovalcev v mestu in določila, da gre prvo mesto v trgovini oblačilnih predmetov trgovcu Silviu Bressanu, drugo Gallianu Zitterju in tretje Leopoldu Larisu na Korzu Verdi. Med trgovci jestvin so se z lepimi izložbami najbolje odrezali: Antonio Orzan iz Ul. Carducci, Fausto Mungherli in Cremonese - Pellizon. V tretji tekmovalni kategoriji pa je bila komisija mnenja, da so priznanje za lepo pripravljene izložbe zaslužili: parfumerija Gremese na Korzu Verdi, trgovina Koren na Korzu Italia in zlatarna G. Russiana. Vsi zgoraj omenjeni trgovci bodo v prihodnjih dneh prejeli na županstvu posebne, za tekmovalce pripravljene nagrade in srebrne značke. Pohvale za udeležbo na tekmovanju so bili deležni še naslednji trgovci: Giuseppe Massi, Mario Peteani, Giuseppe Milani, Tommasi-Verbi, Egidio Visintin, Bojan Čuk, Katoliška knjigarna in Magazzini Standa.

—«»—

Prišel je novi kvestor

Včeraj je prišel v Gorico na novo službeno mesto kvestor dr. Salvatore Imme. Podnevi je napravil več protokolarnih obiskov. Bil je pri prefektu, županu in na sodišču. Zvečer je zbral v svojem uradu tudi predstavnike krajevnega tiska, s katerimi se je zadržal v kratkem prijaznem razgovoru.

—«»—

Pričela se je akcija za zimsko pomoč

Kot javljeno je goriška prefektura poslala vsem ustanovam, organizacijam, delodajalcem in sindikatom prošnjo za sodelovanje v nabiralni akciji za zimsko pomoč. Prvi odziv je prišel iz otroškega vrtca pri Sv. Roku v Gorici, kjer so uslužbenci že zbrali prvo vsoto denarja in jo poslali odboru, ki zbira pomoč in ki ima svoj sedež na prefekturi. Vsakdo, ki želi prispevati v dobrodelni akciji, pošlje lahko svoj prispevek na tekoči račun štev. 004372 pri goriški «Banki del Lavoro».

—«»—

Nastopilo je nekoliko toplejše vreme

Najnižja temperatura je bila včeraj v Gorici 0,4, najvišja pa 9,4

Motiv z Andrejevega sejma na Travniku

Interpelacija levice pokrajinskemu predsedniku

Pokrajinski svetovalci Silvino Poletto, Fulvio Bergomas in Pietro Grassi so poslali pokrajinskemu predsedniku odv. Culotu sledečo interpelacijo:

«Ker se je pokazala nujnost, da se čimbolj okrepijo vezi med pokrajinsko upravo in občinami naše pokrajine, zaradi znanih razlogov še posebej z občinami tržiškega okrožja, vas opozarjajo podpisani svetovalci na nekatera važna vprašanja, ki se tičejo Tržiča in njegovega okrožja in katerih rešitev bi nedvomno prispevala k okrepitvi tamkajšnjega in s tem gospodarstva vse pokrajine.

Ceprav se nekatera vprašanja že približujejo rešitvi, je še vedno veliko takih, ki še niso rešeni, kot na primer melioracija Liserta, ureditev in okrepitev pristanišča, obnovitev in delovanje rimskega vrelca, cesta Tržič-Gradež; vse to so vprašanja, ki so tolikšne važnosti, da bi jim moral posvetiti pokrajinski svet vso potrebno pozornost.»

Seja občinskega odbora v Gorici

Razpravljali so o občinskem proračunu za prihodnje leto

V sredo zvečer se je sestal odbor goriškega občinskega sveta, ki mu je predsedoval župan dr. Bernardis. Največ časa so odborniki posvetili občinskemu proračunu za prihodnje leto, in ker so pregledali vse njegove postavke so sklenili, da bodo njegov prepis v kratkem času razposlali na vpogled vsem svetovalcem občinskega sveta. Na prvi seji prihodnjega zasedanja občinskega sveta pa bodo o njem tudi javno razpravljali. Nato so določili, da bo prihodnja seja občinskega sveta v petek 13. decembra ob 18. uri.

Odborniki so še razpravljali o manj važnih upravnih vprašanjih in so med drugim sklenili, da bodo občinska podjetja poskrbela za ojačenje cestne razsvetljave v Ul. Goldoni in Ul. Parini za skupni strošek 230.000 lir. V dolini Korna pa bodo zgradili tudi majhen mostiček, ki bo vezal številne nove parke, ki so nastali v tej prijetni dolinici.

Župan je nato obvestil odbornike, da je novinar Siro Mennini iz Florence sprejel povabilo za udeležbo proslave, ki jo Gorica pripravlja ob 40. obletnici smrti V. Locchija. Proslava bo 14. decembra ob 18.30 v občinski dvorani na Korzu Verdi.

—«»—

Danes stavka nekaterih bančnih uradnikov

Kot po vsej državi tudi v Gorici stavkajo danes bančni uslužbenci pokrajinskega urada zakladnega ministrstva pri «Banca d'Italia». Ta kategorija bančnih uslužbencev se že dolgo bori za nekatera mezdna izboljšanja in je bila slednji primorana tudi stopiti v stavkovno gibanje.

Stavkajoči menijo, da bo zaradi njihove stavke zastalo izplačilo 13. mesečne plače vsem državnim uslužbencem in upokojencem.

—«»—

Nezgodi dveh gospodinj

Včeraj dopoldne so pripeljali z rešilnim avtom ZK v bolnišnico BP 71-letno Luigio De Monte, ki se je ponesrečila na svojem domu že v sredo zvečer ob 21. uri. Ko se je namreč odpravljala v posteljo ji je nenadoma na parketu zdrsnilo in starka je padla ter se udarila v desno roko. Ker ji včeraj zjutraj bolečine niso ponehale, se je odločila za bolnišnico, kamor jo je odpeljal ZK. Sedaj je na opazovanju.

* * *

Druga gospodinja, ki se je morala včeraj zateči po pomoč v bolnišnico je bila 63-letna Josipina Komel z Raštela 19. Komelova je bila popoldne v kuhinji pri štedilniku, in ko je hotela nekaj odnesti na mizo, je nenadoma na ploščcah zdrsnila in zadela z glavo v bližnjo stolico. Pri tem se je močno ranila v čelo, tako, da so domači poklicali ZK, ki jo je spravil v bolnišnico.

—«»—

Včeraj na goriškem sodišču

Jetnikovo mater je hotel ogoljufati

Na zatožni klopi tudi ljubimca iz oslavske kostnice

Zopet dva vozača pred sodniki

Med včerajšnjimi obtoženci je bil na goriški preturi tudi 34-letni Luigi Bonfrate iz Gorice, Ul. Coronini 3, ki ni nepoznan sodnim oblastem. Bonfrate je bil obtožen, da je ogoljufal Almo Visintin iz Gorice, ker jo je z lažmi prepričal, naj mu izroči moške hlače, nekaj perila in 200 lir za zaprtega sina. Visintinova je Bonfrateja poznala kot dobrega znanca svojega sina in, ko so slednjega marca letos zaprli se ni čudila, ko se ji je mladenič ponudil, da odnese v zapor najnujnejše sinove stvari. Naslednjega dne se je Bonfrate vrnil in ji izročil sinove pozdrave ter ji povedal tudi njegove želje po nekaj kosih perila in malenkostni vsoti denarja. Mati je hotela sina razveseliti in vse zaželeno blago z denarjem vred izročila Bonfrateju, toda kako je bila presenečena, ko ji je sin po vrnitvi iz zapora povedal, da drugega paketa in denarja sploh ni prejel. Bonfrateja so javili policiji in mož je moral včeraj na zatožno klop. Pretor dr. Fabiani ga je obsodil na 5 mesecev zapora in 6.000 lir globe ter povračilo sodnih stroškov.

* * *

Med ostalimi procesi je bil tudi eden za zaprtimi vrati. Goriška pretura je sodila 46-letnemu P.E. iz Gradiške in 27-letni V.G. prav tako iz Gradiške. Omenjena sta bila obtožena, da sta 26. junija letos počela nedostojna dejanja v oslavski kostnici, ter s tem tudi žalila spomin tam pokopanih vojakov. Pretor ju je spoznal za kriva in ju zaradi nedostojnega početja na javnem mestu pogojno obsodil na 2 meseca zapora in povračilo sodnih stroškov. Obsojenima kazen ne bodo vpisali v kazenski list.

* * *

Ni manjkal tudi običajni proces proti povzročiteljem prometne nezgode. Tokrat sta bila zaradi telesnih poškodb povzročenih Luigiju Del Neriju iz Gorice, pri prometni nezgodi dne 2. 11. 1955, poklicana na preturo 21-letni Adriano Zanini iz Romansa in 45-letni Rodolfo Ballarini iz Gorice, Ul. Brigata Casale 11. Zanini je bil na motociklu, Ballarini pa v avtomobilu; omenjenega dne pozno popoldne sta trčila na križišču Ul. Pitteri in Ul. Rossini in pri tem povzročila padec pešca Del Nerija, ki se je moral zaradi prejetih poškodb zdraviti 40 dni v goriški bolnišnici. Včeraj sta oba obtoženca trdila, da sta pravilno vozila in upoštevala vsa pravila cestnega prometa in, da si nesrečo ne moreta drugače razlagati, kakor, da je nastala po golem naključju. Pretor jima krivde ni mogel dokazati in tako sta bila oba oproščena zaradi pomanjkanja dokazov. Obramba odv. Pascoli in odv. Pedroni.

—«»—

Požar v Ul. Brigata Pavia

Včeraj popoldne ob 16. uri so klicali goriške gasilce v Ul. Brigata Pavia 40, kjer se je vnel požar v leseni baraki za stanovanjsko stavbo, ki jo stanovalci uporabljajo kot pralnico. Požar je nastal zaradi vnetja saj v dimniku in plamen je kmalu zajel tudi tramove. Gasilci so sicer uspeli preprečiti razširitev požara na bližnjo stavbo, vendar je lastnica barake Maria Geromet utrpela 40.000 lir škode.

—«»—

Nesreča Števerjanca na Oslavju

Ko se je večraj ob 14. uri vračal 24-letni Remigij Velušček s Sčednega 29 v Gorico, se je v bližini oslavske kostnice prevrnil z lambreto in se tako potolkel, da so morali bližnji vaščani poklicati avto ZK. Zdi se, da je mladenič, zaradi na novo nasutega gramoza, nenadoma izgubil oblast nad vozilom. Pri padcu se je ranil predvsem po obrazu, zaradi česar bo ostal v bolnišnici Brigata Pavia nekaj dni na zdravljenju.

— KINO —

CORSO. 17.00: «Izzivanje Korala», B. Lancaster. Vistavision.

VERDI. 17.00: «Ogenj v podpalubju», R. Hayworth in R. Mitchun, v cinemascopu in v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Krik», S. Crochan, A. Valli, mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Karavana proti zapadu», L. Parker, v cinemascopu in v barvah, poleg tega pa še dokumentarij «Čar Samoe», Walt Disney.

MODERNO. 17.00: «Vera Cruz».

BOKS

Brown premagal Lopesa s tehničnim knock-outom

CHICAGO, 5. — Svetovni prvak lahke kategorije 31-letni Joe Brown, je z zmago s tehničnim k. o. v 11. rundi nad Joeom Lopesom, Amerikancem portugalskega porekla, ohranil naslov svetovnega prvaka. Dvoboj je bil na stadionu «Chicago Stadium». Pred prekinitvijo dvoboja je Brown zrušil Lopesa trikrat na tla, prvič v sedmi rundi za 4", drugič in tretjič pa v 11. rundi. Kljub temu sta bila boksarja v začetku 11. runde po točkah več ali manj izenačena.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE IZ TRSTA
bo nastopilo v nedeljo 8. decembra ob 16.15 in ob 20. uri v Prosvetni dvorani v GORICI z dramo v treh dejanjih

PRIHODNJO NEDELJO

ki jo je spisal Tržačan JOSIP TAVČAR.

Prodaja vstopnic za obe predstavi na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1 in v kavarni Bratuš. Cene sedežev 250 in 150 lir, stojišča 100 lir.

Športni dnevnik

Odmevi britanskega tiska in it. javnosti

Ogorčenje zaradi incidentov po tekmi Italija-S. Irska

Mnogi listi zvračajo krivdo na grobo igro tako irskih kot italijanskih nogometašev - Vprašanja italijanskih parlamentarcev

LONDON, 5. — Igralci, voditelji in spremljevalci italijanske nogometne reprezentance, ki je včeraj odigrala v Belfastu tekmo z reprezentanco Severne Irske, so se vedno v Belfastu, ker letalo, ki bi moralo prileteti iz Pariza, v Londonu zaradi megle niso mogli pristati.

Zaradi tega je italijanska nog. zveza sklenila poslati iz Rima posebno letalo v Belfast. Letalo je odletelo iz Rima ob 19. uri in če bo lahko v redu pristalo na angleškem otoku, bodo člani italijanske reprezentance zapustili Belfast ob 23. uri po lokalnem času.

Iz Zuericha poročajo, da doslej niso prejeli še nobenega uradnega poročila o poteku dogodkov neposredno po zaključku tekme na igrišču v Belfastu, da pa bo ponovno srečanje med S. Irsko in Italijo za svetovno prvenstvo moralo biti na vsak način odigrano.

Glasnik mednarodne nogometne zveze je dejal, da bi morala biti ponovno tekma v Belfastu, kakor je bilo že določeno, lahko pa bi bila odigrana tudi v kakem drugem mestu, toda le po sporazumu med obema zvezama.

Predstavniki irske nogometne zveze so na vsak način zagotovili, da se ob ponovni tekmi dogodki pretekle srede ne bodo ponovili.

O incidentih, ki so jih povzročili vročekrvni irski navijači neposredno po tekmi, piše z ogorčenjem ves angleški in irski tisk.

«Dublin irish Indipendetn» ugotavlja, da so bili gledalci, ki so prišli tudi od zelo daleč v Belfast in izgubili zaradi tega svoje delovne ure, razočarani, ker so namesto prvenstvene gledali samo navadno tekmo in piše dobesedno: «Stalno nevljudnostjo proti Italijanom, ki ni prenehalo niti med igranjem himne, gledalci vsekakor niso dokazali svoje športnosti». O igri italijanske reprezentance pravi, da je Ferrario sam predstaljal obrambo in da je eden najmočnejših igralcev, kar jih je bilo kdaj videti na igrišču. V napadu sta mu ugajala najbolj Montuori in Ghiggia.

«Sporting Life» meni, da je incidente sprožil nerazčiščen problem faulov proti vratarju. Glede igre pravi, da sta obe reprezentanci pokazali dobro formo in da bi v drugačnih okoliščinah bila tekma izvrstna.

«London Daily Worker» piše: «Tudi igra je bila v bistvu farsa. Irska je prevladovala v vseh ozirih in po 90 minutah igre bi zaslužila prej zmago kot neodločen rezultat.» Italijani po njegovem mnenju niso več tisti kot so bili nekoč in da niso bili niti za trenutek potencialni zmagovalci.

«Irish Press» obzaluje incidente, ugotavlja pa, da je bila igra polna nekorektnosti in da je zaradi tega treba grajati tako domače kot gostujoče moštvo. List pravi tudi, da je bila sreča, da je igrišče obdano z železno ograjo, ker bi lahko sicer bil tudi kakšen mrtev. Za Bugattija pravi, da je napravil vse kar je bilo v njegovi moči, Ferrario pa je bil sicer trd toda izredno zanesljiv. Od napadalcev, ki so si inteligentno izmenjavali mesta, sta bila najbolj Montuori in Ghiggia.

Najbolj ogorčen je «New Cronicle»: Tekma, ki se je začela kot prijateljska, se je zaključila z izgredi, kakršni še nikdar niso onečastili katerikoli britanski stadion.» S svojim obnašanjem je Belfast izgubil pravico do organizacije ponovne tekme, ki mora biti zaradi tega odigrana na nevtralnem terenu v Angliji. Po drugi strani pa «News Cronicle» dodaja, da mora FIFA strogo kaznovati italijanske nogometaše in da Chiappella, ki je naredil prekrsek, kakršnih na nogometnih igriščih še ni bilo videti, v prihodnji tekmi ne bi smel igrati.

Športni urednik «Daily Heralda» je naslovil na FIFA naslednjo prošnjo: «Zaradi človekoljubnosti odločilna tekma ne sme biti igrana v Belfastu. Če boste to dovolili, bi ta odločitev predstavljala avtoriziran pokol med nogometno tekmo».

Dopisnik «Daily Telegrapha» opisuje tekmo kot «najgrso in najbolj brutalno, kar jih je kdaj koli videl» in zaključuje: «Če naj bo to vzgled tega, kar lahko naredi iz nogometa svetovno prvenstvo, potem je bolje ukinuti ga.»

«Times» je se bolj kategoričen: «Incidente bi lahko bolje opisal kakšen vojni dopisnik. Bolje je izbrisati iz spomina kričanje množice, kolektivni histerizem in slepo besnost.» List zaključuje s predlogom da bi bila odločilna tekma odigrana za zaprtimi vrati.

V Italiji so incidenti v Belfastu sprožili vrsto protestov, katerim so se pridružili tudi poslanci, parlamentarci in senatorji, ki se že zanimajo, kakšne korake namerava podvzeti zunanje ministrstvo in predsedstvo vlade, če so resnične vesti, da je bila izvižgana italijanska himna in da so bili italijanski nogometaši fizično napadeni.

TENIS

ZDA - Filipini 2:0

ADELAIDE, 5. — Po prvem dnevu medconskega teniškega tekmovanja za Davisov pokal med ZDA in Filipini, vodijo ZDA z 2:0. V prvi igri je Vic Seixas (ZDA) premagal Ampona (Fil.) s 6:1, 6:1, 6:2, v drugi pa Herbert Flam (ZDA) premagal Raymunda Deyro (Fil.) s 6:3, 6:2, 6:2.

Po ameriški reviji «Ring Magazine»

Boksarske lestvice za mesec november

Za najboljšega ameriškega boksarja je bil izbran Rory Calhoun

NEW YORK, 4. — Revija «Ring Magazine» je objavila lestvico najboljših profesionalnih boksarjev na svetu za mesec november. Za najboljšega ameriškega boksarja meseca je proglasila Roryja Calhouna.

Lestvica za posamezne kategorije je naslednja:

MUŠJA KAT.: prvak Pascual Perez (Arg.). 1. Ramon Arias (Venez.), 2. Young Martin (Sp.), 3. Dommy Ursua (Filip.), 4. Masaji Iwamoto (Jap.), 5. Aristide Pozzali (It.), 6. Pone Kingpetch (Taj.), 7. Memo Diez (Meh.), 8. Hitoshi Misako (Jap.), 9. Ramon Catalayud (Venez.), 10. Dennis Adam (J. Afr.).

PETELINJA KAT.: prvak Alphonse Halimi. 1. Raul Macias (Meh.), 2. Mario D'Agata (It.), 3. Leo Espinosa (Fil.), 4. Al Asuncion (Fil.), 5. Piero Rollo (It.), 6. Manuel Armenteros (Meh.), 7. Jose Lopez (Meh.), 8. Dante Bini (Fr.), 9. Joe Beccera (Meh.), 10. Peter Keenan (VB).

PERESNA KAT.: prvak Hogan «Kid» Bassey (Nig.). 1. Cherif Mamia (Fr.), 2. Gabrie. «Flash» Elorde (Fil.), 3. Dave Moore (ZDA), 4. Paul Jorgens (ZDA), 5. Ike Chestnut (ZDA), 6. Ricardo Gonzales (Meh.), 7. Jean Sneyers (Bel.), 8. Ricardo Moreno (Meh.), 9. Shigeji Keneko (Jap.), 10. Victor-Manuel Quijano (Meh.).

LAHKA KAT.: prvak Joe Brown (ZDA). 1. Duilio Loi (It.), 2. Kenny Lane (ZDA), 3. Ralph Dupas (ZDA), 4. Willie Towell (J. Afr.), 5. Paolo Rosi (It.), 6. Joe Lopes (ZDA), 7. Baby Vasquez (Meh.), 8. Al Nevarez (Meh.), 9. Orlando Zulueta (Kuba), 10. Johnny Busso (ZDA).

WELTERS KAT.: naslov prvaka prost. 1. Isaac Logart (Kuba) 2. Virgili Akins (Sp.), 3. Tony Demarco (ZDA), 4. Vince Martinez (ZDA), 5. Charlesy Smith (ZDA), 6. Gil Turner (ZDA), 7. Gasper Ortega (Meh.), 8. Kid Gavilan (Kuba), 9. George Barnes (Austr.), 10. Larry Baker (ZDA).

SREDNJA KAT.: prvak Carmen Basilio (ZDA). 1. Ray «Sugar» Robinson (ZDA), 2. Gene Fullmer (ZDA), 3. Rory Calhoun (ZDA), 4. Joey Giardello (ZDA), 5. Charles Humez (Fr.), 6. Spieder Webb (ZDA), 7. Joey Giambra (ZDA), 8. Charley Joseph (ZDA), 9. Neal Rivers (ZDA), 10. Willie Vauchn (ZDA).

SREDNJETEŽKA KAT.: prvak Archie Moore (ZDA). 1. Harold Johnson (ZDA), 2. Yolande Pompey (Trinidad), 3. Yvon Durelle (Kanada), 4. Tony Anthony (ZDA), 5. Willi Hoepner (Nem.), 6. Artemio Calzavara (It.), 7. Chuch Spejser (ZDA), 8. Gerhard Hecht (Nem.), 9. Erich Shoppner (Nem.), 10. Clarence Hinnant (ZDA).

TEŽKA KAT.: prvak Lloyd Patterson (ZDA). 1. Eddie Machen (ZDA), 2. Zora Folley (ZDA), 3. Willie Pastrano (ZDA), 4. Ray Harris (ZDA), 5. Pat Mac Murtry (ZDA), 6. Nino Valdes (Kuba), 7. Mike Dejohn (ZDA), 8. Wayne Bethea (ZDA), 9. Alex Miteff (Arg.), 10. Tommy «Hurricane» Jackson (ZDA).

—«»—

Marič (Jug.) - Benvenutti 14. decembra v Trstu?

Zvedeli smo, da je boksarska zveza Slovenije zaprosila boksarsko zvezo Jugoslavije naj bi dovolila boksarskemu prvaku Jugoslavije Nenadu Mariču, ki je nedavno osvojil «zlato rokavico», nastop v reprezentanci Slovenije, ki se bo 14. t. m. pomerila v Trstu z reprezentanco Julijske krajine. V tej reprezentanci bo namreč nastopil tudi evropski prvak Benvenutti, ki bi imel le v tako dobrem boksarju kot je Marič, primernega nasprotnika. Marič je to borbo baje obljubil Benvenuttiju ob gostovanju Dinama v Italiji.

Ostali člani slovenske boksarske reprezentance bodo v glavnem isti kot so bili že najavljeni pred časom, ko je bil dvoboj napovedan za 30. nov., iz tehničnih razlogov preložen.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Kino na Opčinah

predvaja danes 6. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

«Naslednji naprej»

(Sotto chi tocca)

Igrajo: CHARLOT — RIDOLINI — HAROLD LOYD — FRIDOLIN —

KAREL ČAPEK
prevedel Janko Liška

Stopinje

I.

Gospod Rybka jo je tisto noč mahal domov nenavadno dobre volje, predvsem zato, ker je dobil svojo partijo šaha (lep mat s konjem, je užival po poti), in drugič zato, ker je zapadel nov sneg in mu je mehko škripal pod nogami v lepo in čisto tišino. Moj bog, je menil Rybka, kako čudovito lepo; mesto pod snegom, to je naenkrat čisto majhno mesto, starinsko mestece — človek bi skoro verjel v nočne čuvaje in v poštne vozove; čudno je, kako spominja sneg na starodavnost in podeželje.

Škrip, škrip, je Rybka namenoma gazil po celem, samo da bi užival, kako škriplje; in ker je stanoval v tihi vrtni uličici, je bilo stopinj čedalje manj. Glej, tule pri teh vratcih je zmanjkalo moških čevljev in ženskih šolnčkov; najbrž zakonca — sta mlada? se je mehko vprašal Rybka, kot bi ju hotel blagosloviti. Tule je tekla počez mačka in pustila v snegu šapice, podobne cvetkam; lahko noč, muca, v nogce te bo zeblo. In zdaj je ostala samo še ena vrsta stopinj, moških in globokih, ravna in jasna veriga korakov samotnega pesca. Kateri sosed je šel tod? se je vprašal Rybka s prijateljskim zanimanjem; tod hodi zelo malo ljudi, niti ene kolotečine ni v snegu, tu smo na robu življenja; ko pridem domov, si potegne uličica belo pernico pod nos in sanjalo se ji bo, da je samo še igračka za deco. Škoda, da nam jo jutri zjutraj pogazi raznašalka, križem kražem kakor zajec...

Rybka se je naenkrat ustavil: prav ko se je namenil čez belo ulico k svojim vratcem, je opazil, da zavijajo tudi stopinje, ki so bile pred njim, s pločnika naravnost k njegovim vratcem. Kdo neki je šel k meni? se je vprašal začudeno in sledil z očmi tem jasnim stopinjam. Bilo jih je pet; in natanko sredi ulice so se končale z ostrim odtisom leve noge; naprej ni bilo ničesar, le neoskrunjenost in nedotaknjeni sneg.

Bedak, je rekel Rybka samemu sebi — morebiti pa se je mož vrnil na pločnik! — A kolikor je mogel videti, je bil pločnik enakomerno zasnežen s pršičem, brez sledi človeške stopinje. Strela, se je čudil Rybka, najbrž se ti koraki nadaljujejo na drugem pločniku! In v loku je obšel nedokončani niz korakov; a na drugem pločniku ni bilo nobene stopinje; in vsa ulica tja dalje se je bleščala v nedotaknjenem in mehkem snegu, tako čista, da je človeku zastajal dih; odkar je zapadel sneg, še nihče ni šel tod. Čudno, je mrmral Rybka, najbrž se je vrnil na pločnik ritensko, po lastnih stopinjah; a potemtakem bi moral rakovo pot po svojih stopinjah prav do ogla, saj so pred menoj šle po tej poti le ene stopinje, in sicer sem... A čemu neki bi bil mož to storil? je ostrmel Rybka. In kako bi ritensko zadeval natanko v svoje stopinje?

Skimaval je, odklenil vrata in stopil v svojo hišo; čeprav je vedel, da je nesmisel, je gledal, če niso v h i š i kake sledi po snegu; a od kod bi se vzele! Morebiti se mi je sanjalo, je vznemirjeno mrmral Rybka in se nagnil skoz okno; v luči pod laterno je jasno videl na ulici pet ostrih in globokih korakov, ki se končujejo sredi ulice; in nič več. Grom te udari, je menil Rybka in si mel oči, nekoč sem bral zgodbo o neki stopinji v snegu; a tu jih je cel niz, naenkrat pa nič — le kam se je ta človek pogreznil?

Skimaval je z glavo in se začel slačiti; a naenkrat je prenehal, stopil k telefonu in poklical s stisnjenim glasom policijski komisariat: «Halo, gospod komisar Bartošek? Prosim vas, gre za čudno stvar, zelo čudno... Če bi poslali koga sem, ali pa prišli rajši sami... Dobro, pričakam vas na oglu. N e v e m, kaj je na stvari... Ne, menim, da ni nevarnosti; gre le za to, da teh stopinj nihče ni pregazil... Ne vem, č i g a v e stopinje! Dobro torej, pričakam vas.»

Rybka se je oblekel in šel spet ven; previdno je obšel stopinje in tudi na pločniku pazil, da jih ne bi zgazil. Ko je je čakal na oglu ulice na komisarja Bartoška, se je tresel od mraza in razburjenja. Bila je tišina in zemlja, obljudena z ljudmi, je mirno sijala v vesoljstvo.

«Tu je tako lepa tišina,» je melanholično mrmral komisar Bartošek. «Meni pa so pripeljali cel pretep in še pijanega prasca povrh. Fej! — Torej, za kaj gre?»

«Zasledujte tele stopinje, gospod komisar,» je rekel z vznemirjenim glasom Rybka. «Samo nekaj korakov od tod.»

Komisar si je svetil z baterijo. «Dolgin, skoro meter osemdeset,» je sodil po stopinji in dolžini koraka. «Čevlje je imel dobre, mislim, da šivane. Pijan ni bil in korakal je precej odločno. Ne vem, kaj vas na teh stopinjah moti.»

«Tole,» je rekel kratko Rybka in pokazal na nedokončani niz korakov sredi ulice.

«Aha,» je dejal komisar Bartošek in se brez dolgih ovinkov nameril k poslednji stopinji, počenil in jo osvetlil. «To ni nič,» je rekel mirno, «popolnoma normalna čvrsta stopinja. Teža je počivala bolj na peti; če bi mož storil še korak ali skok dalje, bi se prenesla teža na prste, razumete? In to bi se videlo.»

«To pomeni torej...» je vprašal napeto Rybka.

«No,» je mirno rekel komisar, «to pomeni, da ni šel naprej.»

«A kam se je torej zgubil?» je mrzlično bruhnil Rybka.

Komisar je skomignil z rameni. «Ne vem. Ga morebiti česa sumite?»

«Sumim?» se je zgrozil Rybka. «Rad bi le vedel, kam se je zgubil. Glejte, tu je stopil poslednjič in kam, Kristus, kam neki je stopil potem? Saj je ni stopinje več!»

«Vidim,» je rekel komisar suho. «Pa kaj vam mar, kam je šel? Je kdo iz vaše hiše? Pogrešate koga? Tak, strela, le kaj vas gnjavi, kam se je dal?»

«No, to se mora vendar pojasniti,» je zagodrnjal Rybka. «Kaj pa, če je šel ritensko, po svojih lastnih stopinjah?»

«Nesmisel,» je zamomljal komisar. «Če greste ritensko, delate krajše korake in hodite bolj razkoračeno, zaradi ravnotežja; razen tega ne dvigate nog, tako da bi morale biti s petami začrtane v sneg cele riže. V te stopinje, moj dragi, je vgaženo le enkrat. Saj vidite, kako so ostre.»

«Če se torej ni vrnil,» je trdovratno vztrajal Rybka, «k a m s e j e t o r e j z g u b i l ?»

«Njegova stvar,» je zamrmral komisar. «Glejte, če ni nič zagrešil, nimamo pravice, mešati se v njegove zadeve. Morali bi imeti proti njemu kako ovadbo; a v tem primeru bi seveda začeli s predhodno preiskavo...»

«Toda, ali more človek sredi ulice kratko in malo zginiti?» se je zgrozil Rybka.

«Počakati morate, dragi moj,» mu je mirno svetoval komisar. «Če je kdo zginil, nam bo to v nekaj dneh javila njegova družina ali kdo drug; no, potem ga bomo iskali. Dokler ga nihče ne pogreša, z njim nimamo posla. To ne gre.»

Rybko je začela grabiti temna jeza. «Oprostite,» je izjavil ostro, «jaz bi pa le rekel, da bi se policija m o r a l a vsaj malo zanimati za to, če miren pešec meni nič tebi nič zgine kar sredi ulice!»

«Saj se mu ni nič zgodilo,» ga je miril Bartošek. «Saj ni najmanjše sledi po kakem boju... Če bi ga bil kdo napadel ali odnesel, bi moralo biti tod malo več stopinj... Žal mi je, gospod, a ni razloga, da bi posegel vmes.»

«Toda, gospod komisar,» je zakrilil z rokami gospod Rybka, «potem mi pojasnite vsaj... To je vendarle uganka...»

«Seveda je,» je pritrdil Bartošek zamišljeno. «Nimate pojma, moj dragi, koliko je na svetu ugank. Vsaka hiša, vsaka družina je uganka. Ko sem šel sem, je tam v tisti hiši zaihtel mlad ženski glas. Gospod, uganke niso naša stvar. Mi smo plačani za red. Mar mislite, da zasledujemo tatove iz radovednosti? Dragi moj, mi jih zasledujemo, da jih pozapremo. Red mora biti!»

«No, vidite,» je zgrabil za besedo Rybka. «Morate priznati, da ni v redu, če se nekdo sredi ulice... recimo, dvigne v zrak, kajne?»

(Konec jutri)